

بررسی لایحه اصلاح قانون مدیریت پسماند

عنوان گزارش: بررسی لایحه اصلاح قانون مدیریت پسماند

کمیسیون: توسعه پایدار، محیط زیست و آب

انتشار: امور کمیسیون های تخصصی اتاق ایران

شماره گزارش: ۰۷۰۱۴۰

تابستان ۱۴۰۱

ماده ۱

امروزه کلیه مطالعات و تجارب موفق جهانی، بدون استثنا، بهره‌وری نظام مدیریت پسماندها و اقتصاد چرخشی را در گروی مشارکت شهروندی در تفکیک از مبدأ می‌دانند و بنابراین جای خالی مردم و نهادهای غیردولتی موثر بر مدیریت پسماندها در طرح‌های پیشنهادی شورای عالی استان‌ها و فراکسیون به مانند قانون مصوب سال ۱۳۸۴ مشاهده می‌گردد. این در حالی است که مردم و نهادهای غیر دولتی مهمترین رکن زنجیره مدیریت پسماندها قلمداد می‌شوند و بدون حضور موثر این گروه‌ها اصلا و ابدا امکان تحقق نظامی با بهره‌وری بالا در مدیریت پسماندها وجود ندارد.

عنوان طرح متن ماده

جهت تحقق اصل پنجاهم (۵۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور حفظ محیط زیست کشور از آثار زیانبار پسماندها و مدیریت بهینه آنها، کلیه وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و موسسات و نهادهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام می‌باشد و کلیه شرکت‌ها و موسسات و اشخاص حقیقی و حقوقی، موظفند مقررات و سیاست‌های مقرر در این قانون را رعایت نمایند.

قانون مدیریت پسماندها

جهت تحقق اصل پنجاهم (۵۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور حفظ محیط زیست کشور از آثار زیانبار پسماندها، پیشگیری و کاهش حداکثر تولید پسماند از طریق الگوی صحیح مصرف و مدیریت بهینه آن با همکاری و جذب مشارکت عمومی، کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری و کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی، موظفند سیاست‌ها و مقررات مقرر در این قانون را رعایت نمایند.

طرح پیشنهادی شورای عالی استانها

جهت تحقق اصل پنجاهم (۵۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور حفظ محیط زیست کشور، مدیریت مسئولانه منابع، اصلاح الگوی تولید و مصرف مواد، کاهش حداکثری تولید پسماندها و مدیریت بهینه آنها و بکارگیری اقتصاد چرخشی در چرخه مدیریت پسماندها، کلیه دستگاه‌های موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری و کلیه شرکت‌ها و مؤسسات و اشخاص حقیقی و حقوقی، موظفند سیاست‌ها و مقررات مقرر در این قانون را رعایت نمایند.

طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست

جهت تحقق اصل پنجاهم (۵۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور حفظ محیط زیست کشور از آثار زیانبار پسماندها، پیشگیری و کاهش حداکثری تولید پسماند از طریق الگوی صحیح مصرف، بهره‌گیری از ظرفیت تولید ارزش افزوده و ایجاد اشتغال، جلوگیری از هدر رفت منابع اولیه کشور و مدیریت بهینه پسماندها با همکاری و جذب مشارکت بخش خصوصی و شهروندان جامعه، کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون خدمات کشوری و کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی موظفند مقررات و سیاست‌های مقرر در این قانون را رعایت نمایند.

مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس

پیشنهاد اتاق ایران
متن مرکز پژوهش‌ها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

مطابق اصل تسلط (تسلیط) در شرع مقدس اسلام بر اساس حدیث‌های نبوی از رسول مکرم اسلام که می‌فرمایند «ان الناس مسلطون علی اموالهم» (همانا افراد صاحب اموال خود هستند)، «حرمه مال المسلم کحرمه دمه» (احترام و حرمت مال مسلمان به اندازه‌ی خون اوست) و «لا یحل لامری مال اخیه الا عن طیب نفس» (تصرف در مال افراد جز از طریق جلب رضایت ایشان حلال نیست)؛ و مواد ۳۵، ۳۰ و ۳۱ قانون مدنی جمهوری اسلامی که به ترتیب عبارتند از «تصرف به عنوان مالکیت دلیل مالکیت است، مگر اینکه خلاف آن ثابت شود»، «هر مالکی نسبت به مایملک خود حق همه گونه تصرف و انتفاع دارد مگر در مواردی که قانون استثناء کرده باشد» و «هیچ مالی را از تصرف صاحب آن نمی‌توان بیرون کرد مگر به حکم قانون»؛ انواع مواد و کالاها تا وقتی در تصرف مالک و تحت اختیار آنهاست، متعلق به مالک است و تشخیص اینکه این ماده زائد است یا خیر بر عهده‌ی مالک است.

بر همین اساس، تغییر تعریف پسماند در قانون مصوب سال ۱۳۸۴ از «زائد از نظر تولیدکننده» به «زائد» در طرح شورای عالی استان‌ها، عملاً بدون ارائه‌ی هیچ دلیل موجهی معطوف به سلب مالکیت افراد از اموال در تصرف خود است که به دنبال خود دارای تبعات فراوان اجتماعی خواهد بود.

مسائل دیگری معطوف بر این ماده نیز تعریف «مدیریت اجرایی پسماند» است که بسیار قدیمی است و بر اساس جمع‌آوری و دفع نوشته‌شده و نیاز دارد با توجه به منطق اقتصاد چرخشی اصلاح گردد. همچنین تعریف «کارگروه ملی پسماند» که در آن صرفاً نمایندگان دولت حضور داشته‌اند و نیاز است ترکیب آن با توجه به عبارت «ملی» و ضرورت حضور نمایندگان بخش‌های خصوصی، سازمان‌های مردم‌نهاد و نهادهای دانش و پژوهش‌محور اصلاح گردد.

تعاریف پسماندهای عادی و ویژه در قانون سال ۱۳۸۳ بسیار قدیمی است و از طرف دیگر تعاریف شورای عالی استان‌ها اشکالات اساسی دارد، از جمله آنکه در ادبیات قانون بسیار وارد جزئیات غیرضروری شده و گازهای آلاینده که ماهیتاً پسماند نیستند را پسماند تعریف کرده که این تعاریف باید اصلاح گردند.

بر همین اساس، دقیق‌ترین و جامع‌ترین تعاریف در نسخه‌های موجود، تعریف مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی است.

عنوان طرح متن ماده

عبارات و اصطلاحاتی که در این قانون به کار رفته است، دارای معانی زیر می‌باشد:

الف- سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست

ب- پسماند: به مواد جامد، مایع و گاز (غیر از فاضلاب) گفته می‌شود که به طور مستقیم یا غیرمستقیم حاصل از فعالیت انسان بوده و از نظر تولیدکننده، زاید تلقی می‌شود. پسماندها به پنج گروه تقسیم می‌شوند:

قانون مدیریت پسماندها

۱- پسماندهای عادی: به کلیه پسماندهایی گفته می‌شود که به صورت معمول از فعالیت‌های روزمره انسان‌ها در شهرها، روستاها و خارج از آنها تولید می‌شود، از قبیل زباله‌های خانگی و نخاله‌های ساختمانی.

۲- پسماندهای پزشکی (بیمارستانی): به کلیه پسماندهای عفونی و زیان‌آور ناشی از بیمارستان‌ها، مراکز بهداشتی، درمانی، آزمایشگاه‌های تشخیص طبی و سایر مراکز مشابه گفته می‌شود. سایر پسماندهای خطرناک بیمارستانی از شمول این تعریف خارج است.

۳- پسماندهای ویژه: به کلیه پسماندهایی گفته می‌شود که به دلیل بالا بودن حداقل، یکی از خواص خطرناک، از قبیل سمیت، بیماری‌زایی، قابلیت انفجار یا اشتعال، خوردگی و مشابه آن به مراقبت ویژه نیاز داشته باشد

و آن دسته از پسماندهای پزشکی و نیز بخشی از پسماندهای عادی، صنعتی، کشاورزی که نیاز به مدیریت خاص دارند، جزء پسماندهای ویژه محسوب می‌شوند.

۴- پسماندهای کشاورزی: به پسماندهای ناشی از فعالیت‌های تولیدی در بخش کشاورزی گفته می‌شود از قبیل فضولات، لاشه حیوانات (دام، طیور و آبزیان) محصولات کشاورزی فاسد یا غیرقابل مصرف.

۵- پسماندهای صنعتی: به کلیه پسماندهای ناشی از فعالیت‌های صنعتی و معدنی و پسماندهای پالایشگاهی صنایع گاز، نفت و پتروشیمی و نیروگاهی و امثال آن گفته می‌شود از قبیل براده‌ها، سرریزها و لجن‌های صنعتی.

ج- مدیریت اجرایی پسماند: شخصیت حقیقی یا حقوقی است که مسئول برنامه‌ریزی، ساماندهی، مراقبت و عملیات اجرایی مربوط به تولید، جمع‌آوری، ذخیره‌سازی، جداسازی، حمل‌ونقل، بازیافت، پردازش و دفع پسماندها و همچنین آموزش و اطلاع‌رسانی در این زمینه می‌باشد.

۱- دفع: کلیه روش‌های از بین بردن یا کاهش خطرات ناشی از پسماندها، از قبیل بازیافت، دفن بهداشتی، زباله‌سوزی

۲- پردازش: کلیه فرایندهای مکانیکی، شیمیایی، بیولوژیکی که منجر به تسهیل در عملیات دفع گردد.

د- منظور از آلودگی، همان تعریف مقرر در ماده (۹) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست -مصوب ۱۳۵۳/۳/۲۸- است.

تبصره ۱- پسماندهای پزشکی و نیز بخشی از پسماندهای عادی، صنعتی و کشاورزی که نیاز به مدیریت خاص دارند، جزء پسماندهای ویژه محسوب می‌شوند.

تبصره ۲- فهرست پسماندهای ویژه از طرف سازمان، با همکاری دستگاه‌های ذیربط تعیین و به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست، خواهد رسید.

تبصره ۳- پسماندهای ویژه پرتوزا، تابع قوانین و مقررات مربوط به خود می‌باشند.

تبصره ۴- لجن‌های حاصل از تصفیه فاضلاب‌های شهری و تخلیه چاه‌های جذبی فاضلاب خانگی در صورتی که خشک یا کم رطوبت باشند، در دسته پسماندهای عادی قرار خواهند گرفت.

الف- سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست

ب- پسماند: به مواد زاید جامد، نیمه جامد، مایع (غیر از فاضلاب) و ترکیبات گازی حاصل از فرآیند مدیریت پسماند گفته می‌شود که از فعالیت اشخاص و یا فعل و انفعالات طبیعی تولید می‌گردد. طبقه‌بندی پسماند بر اساس ماهیت و منبع تولید به قرار زیر است.

طبقه بندی بر اساس ماهیت پسماند:

۱- عادی: به کلیه پسماندهای حاصل از فعالیت‌های روزمره انسان و یا فعل و انفعالات طبیعی در منابع مختلف تولید گفته می‌شود که به دلیل نداشتن ماهیت مخاطره آمیز، نیاز به مراقبت ویژه و خاص در کلیه مراحل مدیریت نداشته لیکن لازم است بر اساس استاندارد معین و ضوابط محیط زیستی مدیریت شوند.

۲- پسماند ویژه: به کلیه پسماندهای حاصل از فعالیت‌های روزمره انسان و یا فعل و انفعالات طبیعی در منابع مختلف تولید (به جز پسماندهای رادیواکتیو و پرتوزا) گفته می‌شود که به دلیل واجد بودن و یا بالا بودن

طرح
پیشنهادی
شورای عالی
استانها

حداقل یکی از خواص قابلیت انفجار، اکسید کنندگی، قابلیت اشتعال، تحریک کنندگی، زیان رسانی، سمیت، سرطان‌زایی، خوردگی، عفونت‌زایی، بیماری‌زایی، تترائونیک، موتائونیک، سایتوتوکسیکی، گاز زایی و تولید ترکیبات ثانویه و عوامل مشابه، باعث ایجاد مخاطرات بهداشتی و زیست محیطی گردیده و نیازمند مراقبت ویژه و خاص در کلیه مراحل مدیریت می‌باشند.
طبقه بندی بر اساس منبع تولید:

- ۱- پسماند شهری و روستایی: می‌تواند شامل، پسماند تولیدی در منابع خانگی و سکونتی، اداری کسبی و پیشه‌ای (خدماتی) و تجاری، معابر و میادین عمرانی و پارک‌های عمومی، فضای سبز و باغبانی ساختمانی، لجن‌ها در مجاری آب و فاضلاب، چاه‌های جذبی و تصفیه‌خانه فاضلاب باشد.
- ۲- پسماند صنعتی: به کلیه پسماندهای ناشی از فعالیت‌های صنعتی و معدنی و پسماندهای پالایشگاهی صنایع گاز، نفت و پتروشیمی و نیروگاهی و امثال آن گفته می‌شود از قبیل براده‌ها، سرریزها و لجن‌های صنعتی.
- ۳- پسماند کشاورزی: به پسماندهای ناشی از کلیه فعالیت‌های بخش کشاورزی، زراعت، باغی، دامداری و شیلات گفته می‌شود از قبیل فضولات، لاشه حیوانات (دام، طیور و آبزیان) محصولات فاسد یا غیرقابل مصرف، بقایای مواد مصرفی.
- ۴- پزشکی: به کلیه پسماندهای عفونی و زیان آور ناشی از بیمارستان‌ها، مراکز بهداشتی، درمانی، آزمایشگاه‌های تشخیص طبی و سایر مراکز مشابه گفته می‌شود.
- ج- مدیریت اجرائی پسماند: به کلیه اقدامات مرتبط با برنامه‌ریزی، ساماندهی، مراقبت و عملیات اجرائی مربوط به تولید، تفکیک از مبدا، جمع‌آوری، ذخیره‌سازی، جداسازی، حمل و نقل، بازیافت پردازش، دفع و یا دفن پسماند، پایش، آموزش، اطلاع‌رسانی و فرهنگسازی که توأم با ملاحظات زیست محیطی و بهداشت عمومی که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی انجام می‌گیرد، گفته می‌شود.
- اصلاح بند(د) به عنوان بند (ه) جدید منظور از آلودگی، همان تعریف مقرر در ماده (۹) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مصوب ۱۳۵۳/۳/۲۸ و ماده ۱ قانون هوای پاک مصوب ۱۳۹۶/۴/۲۵ است.

عبارات و اصطلاحاتی که در این قانون به کار رفته است دارای معانی زیر می‌باشد:

الف- سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست

ب- پسماند: به مواد جامد، مایع (غیر از فاضلاب) و گاز گفته می‌شود که به طور مستقیم یا غیرمستقیم حاصل از فعالیت انسان و یا فعل و انفعالات طبیعی بوده و از نظر تولیدکننده زائد تلقی شده و تولیدکننده آن را دور انداخته و یا قصد و یا نیاز دارد که آن را دور بریزد.

پسماندها براساس ماهیت به دو دسته کلی زیر تقسیم می‌شود:

۱- پسماند عادی: به کلیه پسماندهایی که به دلیل نداشتن ماهیت مخاطره آمیز، نیاز به مراقبت ویژه و خاص در کلیه مراحل مدیریت نداشته، لکن لازم است براساس استانداردهای معین و ضوابط محیط‌زیستی مدیریت شوند.

۲- پسماند خطرناک: به کلیه پسماندهایی گفته می‌شود که به دلیل واجد بودن و یا بالا بودن حداقل یکی از خواص خطرناک از قبیل قابلیت انفجار، اکسیدکنندگی، قابلیت اشتعال، سمیت، بیماری‌زایی، خوردگی،

**طرح
پیشنهادی
فراکسیون
محیط‌زیست**

عفونت‌زایی و مشابه آن باعث ایجاد مخاطرات بهداشتی و زیست محیطی گردیده و نیازمند مراقبت ویژه و خاص در کلیه مراحل مدیریت می‌باشند.

پسماندهای خطرناک از نظر منبع تولید به چهار گروه تقسیم می‌شوند:

۱- پسماندهای شهری و روستایی: به کلیه پسماندهایی گفته می‌شود که به صورت معمول از فعالیت‌های روزمره انسان‌ها و یا فعل و انفعالات طبیعی تولید می‌شود از قبیل زباله‌های خانگی و نخاله‌های ساختمانی
۲- پسماندهای پزشکی (بیمارستانی): به کلیه پسماندهای عفونی و زیان‌آور ناشی از بیمارستان‌ها، مراکز بهداشتی، درمانی، آزمایشگاه‌های تشخیص طبی، مراکز دامپزشکی و سایر مراکز مشابه گفته می‌شود. سایر پسماندهای بیمارستانی از شمول این تعریف خارج است.

۳- پسماندهای کشاورزی: به پسماندهای ناشی از فعالیت‌های در بخش کشاورزی گفته می‌شود از قبیل فضولات، لاشه حیوانات (دام، طیور و آبزیان)، محصولات کشاورزی فاسد یا غیر قابل مصرف.

۴- پسماندهای صنعتی: به کلیه پسماندهای ناشی از فعالیت‌های صنعتی و معدنی و پسماندهای پالایشگاهی صنایع گاز، نفت و پتروشیمی و نیروگاهی و امثال آن گفته می‌شود از قبیل براده‌ها، سرریزها و لجن‌های صنعتی.
ج- مدیریت اجرایی: شخصیت حقیقی یا حقوقی که مسئول برنامه‌ریزی، ساماندهی، مراقبت و عملیات اجرایی مربوط به کاهش تولید، تولید، تفکیک از مبدأ، جمع‌آوری، ذخیره‌سازی، جداسازی، حمل و نقل، بازیافت، پردازش، دفع و مراقبت پس از دفع پسماند و همچنین آموزش و اطلاع رسانی در این زمینه است.

۱- دفع: به کلیه روش‌های مناسب جهت امحاء نهایی پسماندهای تولیدی گفته می‌شود بگونه‌ای که میزان خطرات آن به حداقل ممکن کاهش پیدا نماید، از قبیل دفن بهداشتی، کمپوست و زباله سوزی.
۲- پردازش: کلیه فرایندهای مکانیکی، شیمیایی، بیولوژیکی که منجر به تسهیل در عملیات دفع گردد.
د- منظور از آلودگی، همان تعریف مقرر در ماده (۹) قانون حفاظت و بهسازی محیط‌زیست -مصوب ۱۳۵۳/۳/۲۸ و ماده (۱) قانون هوای پاک -مصوب ۱۳۹۶/۴/۲۵ است.

ه- امتداد مسئولیت تولیدکننده: ابزاری زیست‌محیطی است که تولیدکننده، واردکننده و توزیع‌کننده محصول را ملزم به مشارکت در مدیریت پسماند ناشی از مصرف محصول تولیدشده، واردشده و یا توزیع‌شده توسط آنها می‌نماید.

ز- کارگروه: کارگروه ملی مدیریت پسماندها

ح- سامانه یکپارچه مدیریت پسماندها: سامانه‌ای برخط است که سازمان، برای پایش تحقق اهداف و وظایف تعیین‌شده در برنامه ملی مدیریت پسماندها، ایجاد می‌کند و کلیه دستگاه‌ها و مدیریت‌های اجرایی، بر اساس تقسیم کار ملی در برنامه ملی مدیریت پسماندها، موظف به ارائه گزارش اقدامات خود در بازه‌های تعریف شده در آن هستند.

تبصره- پسماندهای خطرناک پرتوزا تابع قوانین ومقررات مربوط به خود می‌باشند و از شمول این قانون خارج است.

عبارات و اصطلاحاتی که در این قانون به کار رفته است دارای معانی زیرمی‌باشد:

الف- سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست.

ب- کارگروه: کارگروه ملی مدیریت پسماند که با عضویت و شرکت معاون اول رئیس‌جمهور (رئیس کارگروه)، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست (دبیر کارگروه)، معاونین وزارتخانه‌های کشور (رئیس سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنعت، معدن و تجارت، نفت، نیرو و جهاد کشاورزی، معاونت سازمان‌های ملی استاندارد، صداوسیما جمهوری اسلامی و مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، سه نفر از نمایندگان از مجلس، نماینده اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اصناف، تعاون، انجمن سازندگان تجهیزات صنعتی ایران، اتحادیه صنایع بازیافت ایران، سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران، ۳ نفر عضو هیئت‌علمی به انتخاب وزیر علوم و دو نفر نماینده سازمان‌های مردم‌نهاد (با رای‌گیری از میان خودشان به دعوت و نظارت سازمان) تشکیل می‌گردد.

پ- پسماند: به مواد جامد و نیمه جامد، و سیالات محصور و مظروف (غیر از فاضلاب و انتشارات هوابرد از قبیل دودکش، مشعل، ونت‌های فرایندی و ...) گفته می‌شود که به طور مستقیم یا غیرمستقیم حاصل از فعالیت انسان و یا فعل و انفعالات طبیعی نظیر برف، باران، سیل، زمین لرزه، زمین لغزه، طوفان و امثالهم بوده و خارج از محدوده تملک مالک بوده یا از نظر تولیدکننده‌اش زائد تلقی می‌شود.

ت- پسماندها از نظر ماهیت به دو گروه عادی و خطرناک تقسیم می‌شوند:

مطالعات مرکز

پژوهش‌های

مجلس

۱- پسماندهای عادی: به کلیه پسماندهای گفته می‌شود که به دلیل نداشتن ماهیت مخاطره آمیز، نیاز به مراقبت ویژه و خاص در مراحل مدیریت نداشته لیکن لازم است بر اساس استاندارد ها و ضوابط لازم مدیریت شوند.

۲- پسماندهای خطرناک: به کلیه پسماندهایی گفته می‌شود که به دلیل بالا بودن حداقل یکی از خواص واکنش‌زایی (از جمله خوردگی، اشتعال‌پذیری و انفجارزایی)، سمیت، سرطان‌زایی، عفونت‌زایی و مشابه آن به مراقبت ویژه نیاز داشته باشد. آن دسته از پسماندهای پزشکی و نیز بخشی از پسماندهای عادی، صنعتی، کشاورزی که نیاز به مدیریت خاص دارند جزء پسماندهای خطرناک محسوب می‌شوند.

ث- پسماندها از نظر منبع تولید به چهار گروه تقسیم می‌شوند:

۱- پسماندهای شهری: به کلیه پسماندهایی گفته می‌شود که به صورت معمول از فعالیت‌های روزمره انسان‌ها و یا فعل و انفعالات طبیعی تولید می‌شود از قبیل زباله‌های خانگی و نخاله‌های ساختمانی.

۲- پسماندهای پزشکی: به کلیه پسماندهای عفونی و زبان‌آور ناشی از مراکز بهداشتی و درمانی اعم از بیمارستانها، درمانگاه‌ها، کلینیک‌ها، آزمایشگاه‌های تشخیص طبی و سایر مراکز مشابه گفته می‌شود. پسماندهای عادی مراکز بهداشتی و درمانی از شمول این تعریف خارج است.

۳- پسماندهای کشاورزی: به پسماندهای ناشی از فعالیت‌های بخش کشاورزی گفته می‌شود از قبیل فضولات، لاشه حیوانات (دام، طیور و آبزیان) محصولات کشاورزی فاسد یا غیر قابل مصرف.

۴- پسماندهای صنعتی: به کلیه پسماندهای ناشی از فعالیت‌های صنعتی و معدنی و پسماندهای پالایشگاهی صنایع گاز، نفت و پتروشیمی و نیروگاهی و امثال آن گفته می‌شود از قبیل براده‌ها، سرریزها و لجن‌های صنعتی.

ج- مدیریت پسماند: مجموعه فعالیتهایی است که با اجرای برنامه‌های کاهش تولید پسماند و استفاده مجدد، به کمک عملیات تفکیک، جمع‌آوری، پردازش، بازیافت، تصفیه و دفع و پاکسازی پسماند را به زنجیره ارزش بازچرخانی کرده یا به طور اصولی و با کمترین رد پای زیست‌محیطی به محیط بر می‌گرداند:

۱- تفکیک پسماند: کلیه فعالیتهای خدماتی یا داوطلبانه که به کمک آموزشهای عمومی، محرک‌های انگیزشی و افزایش مشارکت شهروندی با هدف به حداقل رساندن آغشتگی پسماندها به آلودگی‌های یکدیگر موجب جداسازی آنها می‌گردد.

۲- جمع‌آوری و حمل پسماند: کلیه فعالیتهای خدماتی که با بکارگیری تجهیزات مختص حمل هر نوع پسماند در دوره‌های زمانی منظم، آنها را در مقیاس خرد جمع‌آوری و با استفاده یا بدون استفاده از ایستگاه‌های میانی، راهی واحدهای پردازش نماید.

۳- پردازش پسماند: کلیه فرآیندهایی که با کاهش حجم و افزایش چگالی پسماندها موجب تبدیل آنها به مواد اولیه بازیافت یا تسهیل در تصفیه و دفع آنها می‌گردد.

۴- بازیافت پسماند: فرآیندهای تبدیل پسماند به مواد یا انرژی قابل استفاده مجدد، که برخوردار از بهره اقتصادی بوده و در آنها پسماند پردازش‌شده به محصولات واسطه یا نهایی مورد استفاده در حلقه‌های دیگر زنجیره ارزش (خارج از زنجیره مدیریت پسماند) تبدیل و بازچرخانی می‌شود.

۵- تصفیه (بی‌خطر سازی) و دفع پسماند: کلیه روشهای از بین بردن یا کاهش خطرات ناشی از پسماندها و فرآیندهایی که به واسطه آنها در انتهای زنجیره در ازای دریافت تعرفه‌ای مشخص، دوره تجزیه‌پذیری طبیعی پسماند یا مشتقات آن با روشهای اصولی نظیر تولید کمپوست، هضم، گازی‌سازی، تبدیل به انرژی، دفن بهداشتی و تصفیه شیرابه، بی‌خطر سازی و... کاهش می‌یابد.

۶- پاکسازی: کلیه فرآیندهای ترمیمی که پس از وارد شدن آسیب به اکوسیستم در مسیر جبران آسیب‌ها و خسارات صورت می‌پذیرد نظیر پاکسازی خاک، آبهای سطحی و زیرزمینی، سایتها و واحدهای تولیدی و خدماتی از آلودگی پسماندهای سمی، شیمیایی، پتروشیمیایی، ساماندهی دفنگاه‌ها و دپوهای قدیمی و ... در محل، پاکسازی یا احیا نامیده می‌شود. لازم به ذکر است ضرورت دارد پاکسازی در محل وقوع خسارات انجام گردد.

چ- مدیریت اجرایی پسماند: شخصیت حقیقی یا حقوقی است که مسئول برنامه‌ریزی، ساماندهی، مراقبت و عملیات اجرایی مربوط به مدیریت پسماندها و همچنین آموزش و اطلاع رسانی در این زمینه می‌باشد.

ح- منظور از آلودگی همان تعریف مقرر در ماده (۹) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست -مصوب ۱۳۵۳، ۲، ۲۸- است.

تبصره ۱- پسماندهای خطرناک پرتوزا تابع قوانین و مقررات مربوط به خود می‌باشند.

تبصره ۲- لجن‌های حاصل از تصفیه فاضلابهای شهری و تخلیه چاههای جذبی فاضلاب خانگی در صورتی که خشک یا کم رطوبت باشند، در دسته پسماندهای عادی قرار خواهند گرفت.

تبصره ۳- در صورتی که پسماند خطرناک به روش‌های علمی از قبیل استحاله شیمیایی، تغییر ماهیت دهد به شکلی که دیگر ماهیت پسماند خطرناک را نداشته باشد، می‌تواند پسماند عادی محسوب شود.

تبصره ۴- ارزیابی اثرات محیط‌زیستی و تهیه پیوست سلامت برای طرح‌های اجرایی مدیریت پسماند به ترتیب طبق ضوابط سازمان محیط زیست و وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی الزامی می‌باشد

تبصره ۵- دامنه کاربرد: این قانون در مورد مواد مشمول هیچ یک از بندهای زیر اعمال نخواهد شد:

۱- کالاهایی که خارج از تعریف پسماند هستند.

۲- فضولات و فاضلاب دامی

۳- لاشه دام

پیشنهاد اتاق
ایران
متن مرکز پژوهش‌ها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

ماده ۳ الحاقی

از آنجا که نظام مدیریت پسماند کشور فاقد یک جایگاه مشخص جهت برنامه‌ریزی کلان است، این وظیفه برای کارگروه تعریف می‌گردد.

علاوه بر این، تعیین حدود تشخیص پسماندهای خطرناک و تدوین دستورالعمل نحوه‌ی مکانیابی دفن‌گاه‌ها و برنامه‌ی ساماندهی دیپوهای غیربهداشتی کشور یک ضرورت است که این امر از طریق کارگروه محقق خواهد شد.

عنوان طرح متن ماده

قانون مدیریت پسماندها

سازمان موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرائی ذیربط نسبت به طبقه‌بندی، شناسایی و فهرست‌بندی انواع پسماند ویژه بر حسب منابع تولید اقدام و حداکثر ظرف مدت شش‌ماه پس از تصویب قانون فهرست آن را جهت تصویب به شورای عالی حفاظت محیط زیست ارائه نماید.

تبصره ۱- لجن‌های حاصل از بسترکانال‌های روباز و تصفیه‌خانه‌های شهری، روستایی، صنعتی، کشاورزی، و تخلیه‌چاه‌های جذبی فاضلاب خانگی با محتوای بالای شصت درصد رطوبت از شمول این قانون مستثنی بوده و می‌بایست مطابق با قوانین و مقررات مربوطه توسط وزارت نیرو مدیریت گردند.

تبصره ۲- ترکیبات گازی حاصل از اماکن، تاسیسات و تجهیزات مدیریت اجرائی پسماند مشمول این قانون بوده و سایر آلودگی‌های ناشی از این ترکیبات می‌بایست مطابق با قوانین و مقررات مربوطه توسط سازمان دیگر دستگاه‌های اجرائی ذکر شده در قانون کنترل آلودگی هوا مدیریت گردند.

طرح پیشنهادی شورای عالی استانها

طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست

مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس

طرح موضوع در قالب تبصره ۱ ماده ۴

کارگروه متشکل از نمایندگان سازمان، دستگاه‌های اجرایی، دستگاه‌های فرهنگی و بخش خصوصی به موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تشکیل می‌گردد و مسئولیت هماهنگی، برنامه‌ریزی و سیاستگذاری در سطح ملی در حیطه این قانون را بر عهده خواهد داشت.

پیشنهاد اتاق ایران

(انتقال به تبصره ۱ ماده ۴) تبصره ۱- کارگروه موظف است نسبت به تعیین حدود تشخیص پسماندهای خطرناک طی شش ماه و سپس طبقه‌بندی، شناسایی و فهرست‌بندی انواع پسماند ویژه بر حسب منابع تولید

و ماهیت آن ها طی یک سال از تصویب قانون، طبق شاخص‌های رایج نظیر ارزیابی چرخه عمر (به معنای در نظر گرفتن میزان آلایندگی از ابتدای زنجیره ارزش تا انتهای زنجیره ارزش)، سهولت اقدامات پایان عمر محصولات (به عنوان مثال سهولت در بازیافت) و رد کربن (تولید گازهای گلخانه‌ای) و متناسب با استانداردهای بین‌المللی از جمله الحاقیه دوم طبقه‌بندی ضایعات کنوانسیون بازل مصوب سال ۱۹۸۹ اقدام کند.

تبصره ۲- کارگروه موظف است نسبت به تدوین دستورالعمل مکانیابی و همچنین شناسایی و برنامه‌ریزی جهت ساماندهی دفن‌گاه‌ها و دپوهای غیر اصولی، غیر بهداشتی و سنتی پسماند کشور اقدام و فهرست آنها را جهت تدوین و تصویب برنامه اقدام راهبردی به شورای عالی حفاظت محیط زیست ارائه نماید.

متن ماده‌ی ۴ در نسخه‌ی شورای عالی استان‌ها با متن قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد در تعارض است، چرا که سازمان ملی استاندارد به عنوان سازمان مرجع در این حوزه، دستگاه اجرایی برای تدوین استانداردها نیست، بلکه برای نظارت بر فرآیند تدوین و اجرای استانداردهاست. از طرف دیگر نیز مقررات فنی فرآیندهایی مانند احداث، بهره‌برداری، نگهداری و... نیز عموماً توسط سازمان برنامه و بودجه و دستگاه‌های ذیربط تهیه و در چارچوب ضوابط نظام فنی و اجرایی کشور ابلاغ می‌گردد.

نکته‌ی دیگری که شایان توجه است نیز آن است که ظرف ۱۶ سال گذشته، عدم همکاری کدام دستگاه‌ها باعث شده تا این حکم به اجرا در نیاید و قانون‌گذار امروز ناچار به تغییر متن و تکرار حکم ۱۶ سال پیش باشد؟

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۳)	موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر دستگاه‌ها حسب مورد، استاندارد کیفیت و بهداشت محصولات و مواد بازیافتی و استفاده‌های مجاز آنها را تهیه نماید.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است با همکاری سازمان و دستگاه‌های اجرائی ذیربط، استاندارد کیفی و بهداشتی محصولات و مواد بازیافتی و استفاده مجاز از آنها و نیز استانداردهای اجرائی شامل احداث، بهره‌برداری و نگهداری از اماکن، تاسیسات، تجهیزات و ماشین آلات مدیریت پسماند را ظرف مدت حداکثر یکسال از تاریخ تصویب این قانون تهیه و ابلاغ نماید.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر دستگاه‌ها حسب مورد، موظفند استاندارد کیفیت و بهداشت محصولات و مواد بازیافتی و استفاده‌های مجاز آنها را تدوین و پس از طرح در کمیسیون‌های ذیربط، جهت تصویب در کمیته‌های ملی سازمان ملی استاندارد ارائه نمایند. سازمان ملی استاندارد نیز موظف است بر فرآیند تدوین و حسن اجرای استانداردهای فوق نظارت نماید.

سازمان ملی استاندارد موظف است ظرف مدت حداکثر یکسال از تاریخ تصویب این قانون بر فرآیند تدوین

الف- استاندارد کیفی و بهداشتی مواد بازیافتی و استفاده مجاز از آنها،

ب- مقررات فنی فرآیندهای تفکیک، جمع‌آوری و حمل، ذخیره‌سازی، انتقال، پردازش، تصفیه و دفع پسماندها و پاکسازی

مطالعات مرکز

پ- مقررات فنی احداث، بهره‌برداری و نگهداری از اماکن، تاسیسات، تجهیزات و ماشین آلات مدیریت پسماند توسط دستگاه‌های اجرایی مکلف در این قانون نظارت و پس از ابلاغ بر اجرای آنها نظارت نماید.

پژوهش‌های مجلس

تبصره ۱- کارگروه موظف است نسبت به تعیین حدود تشخیص پسماندهای خطرناک طی شش ماه و سپس طبقه‌بندی، شناسایی و فهرست‌بندی انواع پسماند خطرناک بر حسب منابع تولید و ماهیت آنها طی یک سال از تصویب قانون، طبق شاخص‌های رایج نظیر ارزیابی چرخه عمر (به معنای در نظر گرفتن میزان آلایندگی از ابتدای زنجیره ارزش تا انتهای زنجیره ارزش)، سهولت اقدامات پایان عمر محصولات (به عنوان مثال سهولت

در بازیافت) و رد کربن (تولید گازهای گلخانه‌ای) و متناسب با استانداردهای بین‌المللی از جمله الحاقیه دوم طبقه‌بندی ضایعات کنوانسیون بازل مصوب سال ۱۹۸۹ و همچنین شناسایی و برنامه‌ریزی جهت ساماندهی دفن‌گاه‌ها و دیپوهای غیر اصولی، غیر بهداشتی و سنتی پسماند کشور اقدام و فهرست آنها را جهت تدوین و تصویب برنامه اقدام راهبردی به شورای عالی حفاظت محیط زیست ارائه نماید.

پیشنهاد اتاق
ایران
متن مرکز پژوهش‌ها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

با توجه به ماهیت کلی این ماده از قانون، درج موارد مهمی چون حداکثرسازی مشارکت شهروندی و آیین‌نامه نظام EPR در این ماده ضروری به نظر می‌رسد.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۴)	دستگاه‌های اجرایی ذیربط موظفند جهت بازیافت و دفع پسماندها، تدابیر لازم را به ترتیبی که در آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون مشخص خواهد شد، اتخاذ نمایند. آیین‌نامه اجرایی مذکور می‌بایستی در برگزیده موارد زیر نیز باشد:
	<p>۱- مقررات تنظیم شده موجب گردد تا تولید و مصرف، پسماند کمتری ایجاد نماید.</p> <p>۲- تسهیلات لازم برای تولید و مصرف کالاهایی که بازیافت آنها سهل‌تر است، فراهم شود و تولید و واردات محصولاتی که دفع یا بازیافت پسماند آنها مشکل‌تر است، محدود شود.</p> <p>۳- تدابیری اتخاذ شود که استفاده از مواد اولیه بازیافتی در تولید گسترش یابد.</p> <p>مسئولیت تامین و پرداخت بخشی از هزینه‌های بازیافت بر عهده تولیدکنندگان محصولات قرار گیرد.</p>
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	دستگاه‌های اجرائی ذیربط موظفند جهت بازیافت و دفع پسماندها، تدابیر لازم را به ترتیب ذیل اتخاذ نمایند.
	الف- تصویب ضوابط و دستورالعمل‌های اجرائی مورد نیاز موجب تولید و مصرف، پسماند کمتری گردد.
	ب- تسهیلات لازم برای تولید و مصرف کالاهایی که بازیافت آنها سهل‌تر است، فراهم و تولید و واردات محصولاتی که دفع یا بازیافت پسماند آنها مشکل‌تر است، محدود شود.
	ج- استفاده از مواد اولیه بازیافتی در تولید گسترش یابد.
	د- مسوولیت تامین و پرداخت بخشی از هزینه‌های بازیافت بر عهده تولیدکنندگان محصولات قرار گیرد.
	ه- متولی و ضمانت اجرایی در کلیه فرآیندهای مدیریت اجرائی پسماندهای عادی و ویژه اعم از شهری، کشاورزی، صنعتی و پزشکی، از تولید تا جمع‌آوری، پردازش، دفع و بازیافت تبیین گردد.
	و- نحوه تحقق مدیریت اجرائی آن بخش از پسماندهای شهری، صنعتی و کشاورزی که ویژه تلقی می‌شود، تعیین گردد.
ز- عملیات تفکیک از مبدأ در کلیه سطوح اعم از خانگی، اماکن عمومی، دستگاه‌های اجرائی، شرکت‌ها و موسسات خصوصی صورت پذیرد.	
ح- ضوابطی به منظور حداکثرسازی بازیافت پسماندها و حداقل سازی دفن پسماندها تبیین گردد و در کلیه مراحل مدیریت پسماند از فناوری روز دنیا به جهت بهبود مدیریت اجرائی پسماند استفاده شود.	
تبصره- سازمان مکلف است نسبت به پایش سالانه و اصلاح و بازنگری مقررات و دستورالعمل‌های مربوطه با لحاظ تکنولوژی‌های روز، اقدام نماید.	

سازمان موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذیربط آئین‌نامه‌های اجرایی ذیل را حداکثر ظرف مدت یکسال پس از تصویب این قانون، به تصویب هیأت وزیران برساند.

الف) آئین‌نامه اجرایی امتداد مسئولیت تولیدکننده با هدف سپردن بخشی از مسئولیت تأمین و پرداخت هزینه‌های مدیریت پسماند به تولیدکنندگان و واردکنندگان محصولات

ب) آئین‌نامه اجرایی محدودیت و ممنوعیت استفاده از کیسه‌های پلاستیکی

ج) آئین‌نامه اجرایی تسهیل و تشویق تولید و استفاده از فرآورده‌ها و محصولات منشق از مدیریت پسماند

**طرح
پیشنهادی
فراکسیون
محیط‌زیست**

دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط موظفند جهت جهت مدیریت کارآمد پسماندها تدابیر لازم را به ترتیبی که در آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون مشخص خواهد شد، اتخاذ نمایند. آیین‌نامه اجرایی مذکور باید دربرگیرنده موارد زیر نیز باشد:

- ۱- مقررات تنظیم شده موجب گردد تا تولید و مصرف، پسماند کمتری ایجاد نماید.
 - ۲- تسهیلات لازم برای تولید و مصرف کالاهایی که بازیافت آنها سهل‌تر است، فراهم و تولید و واردات محصولاتی که دفع و بازیافت پسماند آنها مشکل‌تر است، محدود شود.
 - ۳- استفاده از مواد اولیه بازیافتی در تولید با اعطای ساز و کارهای تشویقی گسترش یابد.
 - ۴- مسئولیت تأمین و پرداخت بخشی از هزینه‌های بازیافت بر عهده تولیدکنندگان محصولات در ابتدای زنجیره ارزش قرار گیرد.
 - ۵- ضوابطی به منظور حداکثرسازی بازیافت پسماندها و حداقل سازی دفن پسماندها تبیین گردد.
 - ۶- مشارکت اجتماعی در عملیات تفکیک در زنجیره ارزش افزایش یابد.
 - ۷- مدیریت اجرایی پسماندها باید از خدمات کارشناسان و متخصصین واجد شرایط (بطور ترجیحی بهداشت محیط و محیط زیست) استفاده نمایند.
- تبصره ۱- آیین‌نامه اجرائی امتداد مسئولیت تولیدکننده (EPR) توسط سازمان و با همکاری دستگاه‌های اجرائی ذیربط، تهیه و حداکثر ظرف مدت یک سال پس از تصویب این قانون، به تصویب هیأت وزیران برسد.
- تبصره ۲- سازمان مکلف است نسبت به پایش سالانه و ارایه پیشنهاد اصلاح و بازنگری مقررات و دستورالعمل‌های مربوطه اقدام نماید.

**مطالعات مرکز
پژوهش‌های
مجلس**

**پیشنهاد اتاق
ایران**

متن مرکز پژوهش‌ها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

با توجه به اینکه موارد مرتبط با ایمنی و بهداشت عوامل انسانی ذیل مقررات فنی موضوع ماده ۴ قابل تعریف است، ضرورتی در وجود این ماده از قانون نیست. هر چند که عدم تغییر متن اولیه‌ی قانون هم خدشه‌ای به کلیت موضوع وارد نمی‌آورد.

عنوان طرح متن ماده

<p>مدیریت‌های اجرایی پسماندها، موظفند براساس معیارها و ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ترتیبی اتخاذ نمایند تا سلامت، بهداشت و ایمنی عوامل اجرایی تحت نظارت آنها تامین و تضمین شود.</p>	<p>قانون مدیریت پسماندها</p>
<p>به منظور مدیریت اجرایی پسماندها کلیه دستگاه‌ها موظفند براساس دستورالعمل اجرائی که از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ظرف مدت شش‌ماه تدوین و ابلاغ می‌گردد، ترتیبی اتخاذ نمایند تا سلامت، بهداشت و ایمنی عوامل اجرائی و محیط زیست تحت نظارت آنها تامین و تضمین شود.</p>	<p>طرح پیشنهادی شورای عالی استانها</p>
<p>مدیریت‌های اجرایی پسماندها موظفند بر اساس معیارها و ضوابط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ترتیبی اتخاذ نمایند تا سلامت، بهداشت و ایمنی عوامل اجرایی تحت نظارت آنها تأمین و تضمین شود.</p>	<p>طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست</p>
<p>حذف ماده</p>	<p>مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس</p>
<p>حذف ماده</p>	<p>پیشنهاد اتاق ایران</p>

با توجه به اینکه بیشترین جامعه‌ی مخاطبین بحث آموزش و فرهنگسازی، مدارس و دانشگاه‌های کشور هستند، آغاز فرآیند فرهنگسازی از مدارس و دانشگاه‌ها، نسبت به صدا و سیما در اولویت اساسی قرار دارد. همچنین اصولاً در اکثر قریب به اتفاق کشورها، تبلیغ و اطلاع‌رسانی در زمینه حفاظت از محیط‌زیست و مدیریت پسماندها به صورت رایگان پخش می‌شود، اما اگر بناست تخفیف در این خصوص از محل بودجه‌ی سالیانه‌ی کشور برای صداوسیما جبران شود، بهتر است با توجه به تعداد بسیاری بیشتر مخاطبین امر آموزش در مدارس و دانشگاه‌ها نسبت به صداوسیما، بند تخفیف صداوسیما برداشته‌شده و بودجه به آموزش در مدارس و دانشگاه‌ها اختصاص یابد.

عنوان طرح متن ماده

<p>سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌هایی که نقش اطلاع‌رسانی دارند و همچنین دستگاه‌های آموزشی و فرهنگی، موظفند جهت اطلاع‌رسانی و آموزش، جداسازی صحیح، جمع‌آوری و بازیافت پسماندها، اقدام و با سازمان‌ها و مسئولین مربوطه همکاری نمایند.</p>	<p>قانون مدیریت پسماندها</p>
<p>تبصره- وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، صنایع و معادن، کشور و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور کاهش پسماندهای کشاورزی، موظفند نسبت به اطلاع‌رسانی و آموزش روستاییان و تولیدکنندگان، اقدام لازم را به عمل آورند.</p>	<p>(ماده ۶)</p>
<p>سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران با همکاری کلیه دستگاه‌های آموزشی و فرهنگی و دستگاه‌های مکلف در این قانون موظفند حداکثر ظرف مدت ششماه پس از تصویب این قانون، ساز و کار اجرائی مرتبط با اطلاع‌رسانی و آموزش در حوزه تفکیک، جمع‌آوری، بازیافت پسماندها و توسعه کسب و کار برای استفاده مجدد از مواد بازیافتنی را تدوین و به تصویب وزارت کشور برسانند.</p>	
<p>تبصره ۱- سازمان صدا و سیما موظف است درخواست‌های تبلیغاتی، آموزشی و اطلاع‌رسانی در حوزه مدیریت پسماند را با لحاظ حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در تولید، پخش و انتشار در اولویت اجرائی خود قرار دهند.</p>	<p>طرح پیشنهادی شورای عالی استانها</p>
<p>تبصره ۲- وزارت کشور، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، جهاد کشاورزی، صنعت، معدن و تجارت و کلیه شهرداری‌ها و دهیاری‌ها موظفند به منظور کاهش پسماندهای شهری و روستایی، صنعتی، کشاورزی و پزشکی، عادی و ویژه نسبت به اطلاع‌رسانی و آموزش تولید و مصرف‌کنندگان، اقدام لازم را به عمل آورند.</p>	
<p>تبصره ۳- کلیه دستگاه‌های اجرائی موظفند به منظور کاهش تولید پسماند در محدوده اجرائی خود نسبت به اطلاع‌رسانی و آموزش کارکنان و مراجعین مربوطه اقدام لازم را به عمل آورند.</p>	
<p>سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌های دولتی مکلفند برنامه‌های تولیدشده در زمینه فرهنگسازی، ظرفیت‌سازی، آموزش و اطلاع‌رسانی مورد تأیید از سوی سازمان در خصوص آگاهی در خصوص مدیریت پسماند را در صورتی که ضوابط رسانه‌ای در آن رعایت شده باشد، در قالب برنامه‌های آگهی و یا آموزشی رسانه‌ای با أخذ پنجاه درصد (۵۰٪) بها، اطلاع‌رسانی و پخش کنند. طریقه جبران هزینه سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌های دولتی در بودجه سالانه پیش بینی می‌شود. وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و</p>	<p>طرح پیشنهادی فراکسیون محیط‌زیست</p>

واحدهای آموزش و اطلاع رسانی مدیریت‌های اجرایی موظفند به عنوان وظیفه سازمانی، جهت اطلاع رسانی و آموزش کلیه مراحل مدیریت پسماندها، اقدام و سایر دستگاه‌های مربوطه با آنها همکاری نمایند.

وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم و تحقیقات و فناوری، شورای عالی انقلاب فرهنگی و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه‌هایی که نقش اطلاع‌رسانی دارند و همچنین کلیه دستگاه‌های آموزشی و فرهنگی و دستگاه‌های مکلف در این قانون موظفند حداکثر ظرف مدت یک سال پس از تصویب این قانون، ساز و کار اجرائی مرتبط با اطلاع‌رسانی و آموزش جامعه در حوزه کاهش تولید انواع پسماندها، تفکیک صحیح، جمع‌آوری، بازیافت و توسعه کسب و کار برای استفاده مجدد از مواد بازیافتی را به تصویب وزارت کشور برسانند.

مطالعات

مرکز

پژوهش‌های

مجلس

تبصره ۱- سازمان صدا و سیما موظف است هرگونه درخواست‌های تبلیغاتی، آموزشی و اطلاع‌رسانی در حوزه مدیریت پسماند را به صورت رایگان تولید، پخش و انتشار در اولویت اجرائی خود قرار دهند.

تبصره ۲- وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، صنایع و معادن، کشور و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور کاهش پسماندهای کشاورزی، موظفند نسبت به اطلاع‌رسانی و آموزش روستائیان و تولیدکنندگان اقدام لازم را به عمل آورند.

پیشنهاد اتاق

ایران

متن مرکز پژوهش‌ها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

ماده ۷ الحاقی

مطابق ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی قانون مدیریت پسماندها مصوب سال ۱۳۸۴ عبارت از «سازمان مدیریت و برنامه ریزی باید با همکاری دستگاه های اجرایی ذیربط در هر مورد، نسبت به تشخیص صلاحیت مشاوران و پیمانکاران ذیصلاح حقیقی و حقوقی اقدام نماید» که در خصوص این ماده در ۱۷ سال اخیر نه اقدامی از سوی سازمان برنامه و بودجه صورت گرفته، نه از سوی سایر دستگاه های اجرایی ذیربط.

بر همین اساس، این اتحادیه ضمن اعلام آمادگی خود در جهت اقدام راهبردی در این خصوص، اعلام می دارد ترک فعل دستگاه های مسئول در اجرای ماده ی ۱۸ آیین نامه قانون، ارتباطی با اینکه ماده در شأنیت آیین نامه بوده نداشته که اکنون با ذکر آن در قانون اجرا شود، بلکه ارتباط با کوتاهی دستگاه های مختلف در اجرای قانون و سازمان حفاظت محیط زیست در نظارت بر حسن اجرای قانون داشته است.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۷)	-
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	-
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست	سازمان برنامه و بودجه موظف است براساس پیشنهاد اتحادیه صنایع بازیافت و پس از تأیید سازمان، نسبت به تشخیص صلاحیت پیمانکاران ذیصلاح حقیقی و حقوقی ظرف مدت شش ماه اقدام نماید.
مطالعات مرکز پژوهش های مجلس	-
پیشنهاد اتاق ایران	حذف ماده و بیان آن در آیین نامه ی اجرایی

ماده ۸

در تبصره ذیل این ماده به پیمانکاران (اشخاص حقیقی و حقوقی) دارای تاییدیه فنی و زیست‌محیطی از مراجع ذی‌صلاح اشاره شده است، لیکن در مورد مرجع تایید صلاحیت این دسته از پیمانکاران اشاره نشده است. لذا ضرورت دارد مرجع ذی‌صلاح جهت صدور تأییدیه فنی و زیست‌محیطی مشخص گردد.

در طرح شورای عالی استان‌ها، مدیریت اجرائی پسماندهای کشاورزی و صنعتی نیز در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداری و دهیاری‌ها گذاشته شده که این امر با توجه به عدم ارتباط مشخص شهرداری‌ها و دهیاری‌ها با صنایع و کشاورزان از اساس ناشدنی است. از طرف دیگر با توجه به اینکه بخشداری‌ها دستگاه اجرایی نیستند، وظیفه مدیریت اجرائی پسماندها در خارج از شهرها و روستاها و حریم آنها تاکنون اجرای نگردیده و باعث سردرگمی در این حوزه شده است.

بر همین اساس، پیشنهاد می‌گردد جمع‌آوری پسماندها در حریم جاده‌ها و محورهای مواصلاتی بین‌شهری بر عهده سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای وزارت راه و شهرسازی بوده و مدیریت‌های اجرائی پسماندهای عادی نزدیک‌ترین شهر به محور مواصلاتی، سایر امور مرتبط با بازیافت، تصفیه یا دفع آنرا بپذیرد.

نکته دیگری که در این ماده شایان توجه است، مسئولیت مدیریت اجرائی در قابل برون‌سپاری به پیمانکار و ضمانت اجرائی رعایت قانون توسط پیمانکار است که به دلیل خلأ آن تاکنون اجرائی نشده و بهانه‌ای برای سلب مسئولیت شهرداری‌ها از عملکرد پیمانکاران طرف قرارداد خود شده است.

عنوان طرح متن ماده

<p>مدیریت اجرائی کلیه پسماندها غیر از صنعتی و ویژه در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداری و دهیاری‌ها و در خارج از حوزه و وظایف شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به عهده بخشداری‌ها می‌باشد. مدیریت اجرائی پسماندهای صنعتی ویژه به عهده تولیدکننده خواهد بود. در صورت تبدیل آن به پسماند عادی به عهده شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخشداری‌ها خواهد بود.</p> <p>تبصره- مدیریت‌های اجرائی می‌توانند تمام یا بخشی از عملیات مربوط به جمع‌آوری، جداسازی و دفع پسماندها را به اشخاص حقیقی و حقوقی واگذار نمایند.</p>	<p>قانون مدیریت پسماندها (ماده ۷)</p>
<p>مدیریت اجرائی کلیه پسماندهای تولیدی از منابع شهری/روستایی، کشاورزی و صنعتی در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداری و دهیاری‌ها و در خارج از حوزه و وظایف شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به عهده بخشداری‌ها می‌باشد.</p> <p>تبصره- شهرداری، دهیاری، بخشداری در خصوص پسماند عادی و ویژه می‌توانند تمام یا بخشی از عملیات مربوط به جمع‌آوری، جداسازی و دفع پسماندها را به پیمانکارانی (اشخاص حقیقی و حقوقی) که دارای تاییدیه فنی و زیست‌محیطی از مراجع ذی‌صلاح بوده از طریق مناقصه واگذار نمایند.</p>	<p>طرح پیشنهادی شورای عالی استانها</p>
<p>مدیریت اجرائی کلیه پسماندهای عادی در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداری‌ها و دهیاری‌ها است. مدیریت اجرائی پسماندهای خطرناک به عهده تولیدکننده است. مدیریت اجرائی پسماندهای عادی خارج از محدوده شهرداری‌ها و دهیاری‌ها برعهده تولیدکننده است که لازم است با هماهنگی با بخشداری‌ها مدیریت گردد.</p>	<p>طرح پیشنهادی</p>

فراکسیون محیط زیست

تبصره ۱- مدیریت اجرایی پسماند شهری خطرناک در شهرها و روستاها و حریم آنها بر عهده شهرداری‌ها و دهیاری‌ها خواهد بود.

تبصره ۲- در صورت تبدیل پسماند خطرناک به پسماند عادی مدیریت اجرایی آن مطابق مدیریت اجرایی پسماند عادی خواهد بود.

تبصره ۳- مدیریت‌های اجرایی می‌توانند تمام یا بخشی از وظایف خود را به اشخاص حقیقی و حقوقی دارای صلاحیت طبق ماده ۷ قانون واگذار نمایند. واگذاری، برونسپاری و تفویض اختیار عملیات توسط مدیریت اجرایی به اشخاص، نافی و رافع مسئولیت مدیریت اجرایی نیست.

مدیریت اجرایی کلیه پسماندها غیر از صنعتی و خطرناک در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و در خارج از حوزه و وظایف شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به عهده بخش‌های می‌باشد. مدیریت اجرایی پسماندهای صنعتی و خطرناک به عهده تولیدکننده خواهد بود. در صورت تبدیل آن به پسماند عادی به عهده شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخش‌های می‌باشد.

مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس

تبصره ۱ - مدیریت‌های اجرایی می‌توانند تمام یا بخشی از عملیات مربوط به جمع‌آوری، جداسازی و دفع پسماندها را به اشخاص حقیقی و حقوقی واگذار نمایند. واگذاری، برونسپاری و تفویض اختیار عملیات توسط مدیریت اجرایی به پیمانکار، نافی و رافع مسئولیت مدیریت اجرایی نیست. الزامات مربوط به نحوه فعالیت پیمانکاران حوزه مدیریت پسماند مطابق آیین‌نامه این قانون خواهد بود.

تبصره ۲- برنامه‌ریزی، ساماندهی و مراقبت فرآیند مدیریت پسماندها در شهرها و روستاها بر عهده مدیریت اجرایی است و باید به صورت سالیانه به تایید سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های وزارت کشور رسیده و گزارش آن به کارگروه ارائه گردد.

متن مرکز پژوهش‌ها با اعمال اصلاحات پیشنهادی اتاق، جامعیت و کفایت لازم را دارد.

مدیریت اجرایی کلیه پسماندها غیر از صنعتی و خطرناک در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و در خارج از حوزه و وظایف شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به عهده بخش‌های می‌باشد. مدیریت اجرایی پسماندهای صنعتی و خطرناک به عهده تولیدکننده خواهد بود. در صورت تبدیل آن به پسماند عادی به عهده شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخش‌های می‌باشد.

پیشنهاد اتاق ایران

تبصره ۱- جمع‌آوری پسماندها در حریم جاده‌ها و محورهای مواصلاتی بین‌شهری بر عهده سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای وزارت راه و شهرسازی است. مدیریت‌های اجرایی پسماندهای عادی نزدیک‌ترین شهر به محور مواصلاتی به تشخیص استانداری موظفند ضمن دریافت پسماندهای جمع‌آوری شده، سایر امور مرتبط با بازیافت، تصفیه یا دفع آنرا بپذیرد. سازمان راهداری می‌تواند هزینه جمع‌آوری پسماند را مطابق تعرفه‌ای که به تأیید استانداری می‌رسد به صورت عوارض از ترددکنندگان در محور مواصلاتی دریافت نماید.

تبصره ۲- مدیریت‌های اجرایی می‌توانند تمام یا بخشی از عملیات مربوط به جمع‌آوری، جداسازی و دفع پسماندها را به اشخاص حقیقی و حقوقی واگذار نمایند. واگذاری، برونسپاری و تفویض اختیار عملیات توسط مدیریت اجرایی به پیمانکار، نافی و رافع مسئولیت مدیریت اجرایی نیست و در صورت تخلف پیمانکار از قانون،

مدیریت اجرایی نیز به دلیل قصور در نظارت بر عملکرد پیمانکار مجازات می‌گردد. الزامات مربوط به نحوه فعالیت پیمانکاران حوزه مدیریت پسماند مطابق آیین‌نامه این قانون خواهد بود.

تبصره ۳- برنامه‌ریزی، ساماندهی و مراقبت فرآیند مدیریت پسماندها در شهرها و روستاها بر عهده مدیریت اجرایی است و باید به صورت سالیانه به تایید سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های وزارت کشور رسیده و گزارش آن به کارگروه ارائه گردد.

تبصره ۴- کلیه بنگاه‌های اقتصادی (اعم از واحدهای صنعتی، تولیدی و خدماتی) که در راستای حفظ محیط‌زیست و انجام مسئولیت اجتماعی، با هماهنگی سازمان (ادارات کل حفاظت محیط‌زیست استان) نسبت به پاکسازی و جمع‌آوری پسماندهای رهاشده در محیط‌های خارج از شهرها و روستاها (محورهای مواصلاتی، مناطق کوهستانی، خطوط ساحلی و...) اقدام نمایند، می‌توانند هزینه‌های مربوطه را در حساب هزینه‌های خود لحاظ کرده، هزینه‌های مذکور با تأیید ادارات کل حفاظت محیط‌زیست استان محل فعالیت بنگاه، جزو هزینه‌های قابل قبول مالیاتی آنان منظور خواهد شد.

با توجه به اینکه در تمامی الگوهای موفق جهانی، تنها محل درآمدی برای هزینه‌کرد بر مدیریت پسماند، اخذ بهای خدمات مدیریت پسماند در قالب عوارض از شهروندان است، دریافت این عوارض باید تنها محل درآمدی باشد که در محل مدیریت پسماند هزینه می‌گردد و منطق بیمار «ایجاد درآمد از محل فروش ضایعات قابل بازیافت شهروندان برای پوشش بخشی از هزینه‌ها» که خاص کشور ماست به پایان رسد.

نکات بسیار مهم در دریافت بهای خدمات مدیریت پسماند از شهروندان آن است که اولاً این ارقام به صورت شفاف منتشر گردیده تا افکار عمومی بر آن نظارت داشته‌باشند و ثانیاً با نظارت سازمان حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان و سازمان تعزیرات حکومتی رقم بهای خدمات مدیریت پسماند رقمی منصفانه باشد.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۸)	مدیریت اجرایی می‌تواند هزینه‌های مدیریت پسماندها را از تولید کننده پسماند با تعرفه‌ای که طبق دستورالعمل وزارت کشور توسط شوراهای اسلامی بر حسب نوع پسماند تعیین می‌شود، دریافت نموده و فقط صرف هزینه‌های مدیریت پسماند نماید.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخشداری‌ها موظفند بهای خدمات مرتبط با مدیریت پسماندها را از تولید کننده پسماند طبق تعرفه پیشنهادی شوراهای اسلامی شهر و روستا و دستورالعمل ابلاغی وزارت کشور برحسب نوع پسماند، دریافت نموده و هزینه‌های دریافت شده را صرفاً جهت مدیریت پسماند مصرف نمایند. تبصره ۱- دستگاه‌های اجرائی موظف در این قانون، مکلفند سازوکار و سیاست‌های تشویقی به منظور تفکیک از مبدأ در واحدهای مختلف تولیدی را تنظیم و اعمال نمایند. تبصره ۲- در صورت تصویب تعرفه به میزان کمتر از تعرفه تعیین شده، شوراهای اسلامی شهر و روستا موظف به تأمین مابه‌التفاوت این تعرفه از محل منابع درآمدی شهرداری‌ها و پیش بینی آن در بودجه سالانه شهرداری می‌باشند.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست	مدیریت اجرایی پسماندها می‌تواند هزینه‌های مدیریت پسماندهای عادی را از تولیدکننده پسماند با تعرفه‌ای که طبق دستورالعمل وزارت کشور توسط شوراهای اسلامی بر حسب نوع پسماند تعیین می‌شود، دریافت نموده و فقط صرف هزینه‌های مدیریت پسماند عادی نماید.
مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس	شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخشداری‌ها موظفند بهای خدمات مدیریت پسماند (غیر از پسماندهای صنعتی و خطرناک) تولیدی از منابع شهری و روستایی، را از تولیدکننده پسماند با تعرفه‌ای که طبق دستورالعمل وزارت کشور توسط شوراهای اسلامی برحسب نوع پسماند تعیین می‌شود، دریافت نموده و فقط صرف هزینه‌های مدیریت پسماند نماید.

تبصره ۱- در صورت تصویب بهای خدمات به میزان کمتر از تعرفه تعیین شده، شوراهای اسلامی شهر و روستا موظف به تأمین مابه‌التفاوت این تعرفه از محل منابع درآمدی شهرداری‌ها و پیش بینی آن در بودجه سالانه شهرداری می‌باشند.

متن مرکز پژوهش‌ها با اعمال اصلاحات پیشنهادی اتاق، جامعیت و کفایت لازم را دارد:

شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخش‌داری‌ها موظفند بهای خدمات مدیریت پسماند (غیر از پسماندهای صنعتی و خطرناک) تولیدی از منابع شهری و روستایی، را از تولیدکننده پسماند با تعرفه‌ای که طبق دستورالعمل وزارت کشور توسط شوراهای اسلامی برحسب نوع پسماند تعیین می‌شود، دریافت نموده و فقط صرف هزینه‌های مدیریت پسماند نماید.

تبصره ۱- در صورت تصویب بهای خدمات به میزان کمتر از تعرفه تعیین شده، شوراهای اسلامی شهر و روستا موظف به تأمین مابه‌التفاوت این تعرفه از محل منابع درآمدی شهرداری‌ها و پیش بینی آن در بودجه سالانه شهرداری می‌باشند.

پیشنهاد اتاق
ایران

تبصره ۲- شهرداری‌ها و دهیاری‌ها موظفند گزارش سالیانه خود از هزینه‌کرد بهای خدمات مدیریت پسماند دریافتی را به صورت عمومی منتشر نمایند.

تبصره ۲- سازمان حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان و سازمان تعزیرات حکومتی بر وضع رقم منصفانه برای بهای خدمات مدیریت پسماند توسط شوراهای اسلامی نظارت خواهد کرد.

منظور از طرح جامع و اینکه چه چیزهایی قرار است در آن مشخص شود و تا چند سال اجرا شود و به چه دستاوردهایی برسد مشخص نیست. از طرف دیگر ضرورت تدوین چنین طرحی هم مشخص نیست. اگر مراد از طرح جامع، برنامه‌ریزی کلان مدیریت پسماند کشور است که این امر باید در زمره وظایف کارگروه بیان گردد. همچنین میزان نفوذ و مشارکت نقش‌آفرینان اصلی (جامعه و بخش خصوصی) در تصمیم‌گیری، تدوین و تصویب طرح جامع باید مشخص باشد.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۹)	وزارت کشور با هماهنگی سازمان، موظف است برنامه‌ریزی و تدابیر لازم برای جداسازی پسماندهای عادی را به عمل آورده و برنامه زمان‌بندی آن را تدوین نماید. مدیریت‌های اجرایی مندرج در ماده (۷) این قانون موظفند در چارچوب برنامه فوق و در مهلتی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون، پیش‌بینی می‌شود، کلیه پسماندهای عادی را به صورت تفکیک‌شده جمع‌آوری، بازیافت یا دفن نمایند.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	سازمان با همکاری سایر دستگاه‌های اجرائی ذیربط، موظفانند بر اساس کلیه ملاحظات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، سیاسی و زیست محیطی، نسبت به تدوین برنامه راهبردی جامع مدیریت پسماند کشور (شامل تولید، ذخیره‌سازی، جمع‌آوری، جدا سازی حمل و نقل، بازیافت، پردازش و دفع) به تفکیک استانی و با لحاظ شرایط اقلیمی و مقتضیات محلی حداکثر ظرف مدت یکسال اقدام و اصلاحات مورد نیاز را در آیین‌نامه اجرائی این قانون اعمال نماید. تبصره: سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است اعتبارات لازم برای اجرای برنامه موضوع این ماده را در بودجه سنواتی لحاظ نماید.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط‌زیست	سازمان بایستی با همکاری وزارتخانه‌های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نیرو، نفت، جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برنامه ملی مدیریت پسماندها را حداکثر شش‌ماه پس از تصویب این قانون تدوین و جهت تصویب به کارگروه ارائه نماید. وزارتخانه‌های فوق موظف به ارائه گزارش سالانه به کارگروه هستند. کلیه کارگروه‌های استانی موظفند طرح‌های جامع استانی را بر اساس برنامه ملی مدیریت پسماندها حداکثر یک سال پس از تصویب قانون تدوین و تأییدیه کارگروه را دریافت نمایند. مدیریت اجرایی کلیه پسماندها، موظفند در چهارچوب طرح جامع مدیریت پسماندهای استانی، گزارش اقدامات اجرایی خود را بصورت شش ماهه به کارگروه شهرستان پسماندها و در پایان هر سال به کارگروه استانی پسماندها ارائه و پس از تأیید کارگروه استانی در سامانه یکپارچه پسماندها بارگذاری نمایند.
مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس	کارگروه موظف است برنامه‌ریزی و تدابیر لازم برای تفکیک پسماندهای عادی توسط تولیدکننده را به عمل آورده و برنامه زمان‌بندی آن را تدوین نماید. همچنین بر اساس کلیه ملاحظات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، سیاسی و زیست محیطی، نسبت به تدوین برنامه راهبردی جامع مدیریت پسماند کشور (شامل تولید، ذخیره‌سازی، جمع‌آوری، جدا سازی حمل و نقل، بازیافت، پردازش و دفع) و با لحاظ شرایط اقلیمی و مقتضیات محلی حداکثر ظرف مدت یکسال اقدام و اصلاحات مورد نیاز را در آیین‌نامه اجرائی این قانون اعمال نماید. تبصره ۱- شهرداری‌ها و دهیاری‌ها موظف هستند هر ۱۰ سال یکبار برنامه جامع مدیریت پسماندها را طبق دستورالعملی که توسط سازمان تعیین می‌شود به منظور دفع صحیح پسماندها در حوزه‌های خود تهیه و

تاییدیه‌ی کارگروه را دریافت کند. همچنین در صورتی که نیاز به اصلاح برنامه جامع باشد نیز مجدداً موظف به دریافت تاییدیه است.

تبصره ۲- آیین نامه اجرایی مدیریت پسماند در شرایط بحران و اضطراری توسط سازمان با همکاری سایر دستگاه‌های اجرایی ذیربط حداکثر ظرف مدت شش ماه تهیه می شود.

موافقت با متن مرکز پژوهش‌ها و انتقال آن به تبصره ماده ۳

پیشنهاد اتاق
ایران

در این ماده نه نیاز به مطالعات راهبردی است و نه نیاز به دخیل کردن سایر دستگاه‌ها و ایجاد ساختار جداگانه مدیریت اجرایی پسماندها در هر دستگاه. بنابراین متن اصلی قانون به همراه یک تبصره جهت پایش نتایج ان کفایت لازم را داراست.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۱۰)	وزارت کشور موظف است در اجرای وظایف مندرج در این قانون، ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، نسبت به تهیه دستورالعمل تشکیلات و ساماندهی مدیریت اجرایی پسماندها در شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخشداری‌ها اقدام نماید.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	وزارت کشور موظف است حداکثر ظرف مدت شش‌ماه پس انجام مطالعات راهبردی، نسبت به تدوین دستورالعمل ساماندهی تشکیلات و مدیریت اجرائی پسماندها در شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخشداری‌ها اقدام نماید.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست	وزارتخانه‌های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نیرو، نفت، جهاد کشاورزی، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی موظفند با همکاری دستگاه‌های ذیربط هر سه سال یکبار با انجام مطالعات راهبردی و آسیب‌شناسی وضعیت موجود، نسبت به تدوین یا بازنگری دستورالعمل ساماندهی تشکیلات و مدیریت اجرایی پسماندها در وزارتخانه مربوطه اقدام و به کارگروه ملی پسماندها جهت تصویب ارائه کنند.
مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس	وزارت کشور موظف است حداکثر ظرف مدت شش‌ماه پس از تصویب این قانون، نسبت به تدوین دستورالعمل ساماندهی تشکیلات سازمانی مدیریت پسماندها در شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخشداری‌ها اقدام نماید. تبصره- سازمان شهرداری‌ها موظف است گزارش و پایش‌های سالیانه مربوط این ماده را به صورت عمومی منتشر نماید.
پیشنهاد اتاق ایران	متن مرکز پژوهش‌ها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

با توجه به ماهیت ضوابط و دستورالعمل‌های مربوط به مدیریت اجرایی پسماندها، جنس آنها از جنس ضوابط نظام فنی و اجرایی است. همچنین تکلیف ماده ۱۱ قانون که به رغم گذشت ۱۶ سال به اجرا در نیامده، در نسخه‌ی شورای عالی استان‌ها، با پاک کردن نام دستگاه‌های مسئول و احاله عام آن به دستگاه‌های اجرایی عملاً دچار سلب قابلیت اجرای می‌گردد.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۱۱)	سازمان موظف است با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (در مورد پسماندهای پزشکی)، صنایع و معادن، نیرو و نفت (در مورد پسماندهای صنعتی و معدنی)، جهاد کشاورزی (در مورد پسماندهای کشاورزی) ضوابط و روش‌های مربوط به مدیریت اجرایی پسماندها را تدوین و در شورای عالی حفاظت محیط زیست به تصویب برساند، وزارتخانه‌های مذکور مسئول نظارت بر اجرای ضوابط و روش‌های مصوب هستند.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	سازمان موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرائی ذیربط ظرف مدت حداکثر شش ماه از تصویب این قانون، ضوابط، شیوه‌نامه و دستورالعمل مربوط به مدیریت اجرایی پسماندها را تدوین و در شورای عالی حفاظت محیط زیست به تصویب برساند، دستگاه‌های اجرائی ذیربط مسئول نظارت بر اجرای ضوابط و دستورالعمل‌های مصوب می‌باشند.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط‌زیست	سازمان موظف است با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (در مورد پسماندهای پزشکی)، صنعت، معدن و تجارت، نیرو و نفت (در مورد پسماندهای صنعتی و معدنی)، جهاد کشاورزی (در مورد پسماندهای کشاورزی) و کشور (در مورد پسماندهای عادی) ضوابط و روش‌های مربوط به مدیریت اجرایی پسماندها را تدوین و در شورای عالی حفاظت محیط زیست به تصویب برساند. وزارتخانه‌های مذکور موظف به ابلاغ ضوابط و روش‌های فوق به مدیریت‌های اجرایی مرتبط بوده و سازمان موظف است بر اجرای ضوابط و روش‌های مصوب نظارت کند.
مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس	-
پیشنهاد اتاق ایران	انتقال متن ویرایش شده قانون به تبصره ذیل ماده ۴

با توجه به آنکه فعالیت‌های اجرایی در مدیریت پسماندها از جنس خدمات به محیط‌زیست و جلوگیری از آلودگی محیطی هستند و در بسیاری از موارد نسبتی تنگاتنگ با زندگی شهری دارند، و عنایت به این امر که بیشترین مخاطرات در انتشار آلودگی‌ها به محیط‌زیست در انتقال پسماندها از محلی به محل دیگر رخ می‌دهد، ضروری است که نسبت فعالیت‌های مرتبط با مدیریت اجرایی پسماندها با ضوابط استقرار فعالیت‌های صنعتی و خدماتی بازنگری گردد.

توجه به این نکته نیز ضروری است که سازمان و دستگاه‌های اجرایی به جای تعیین مصداق باید تعیین معیار کنند به جای تعیین محل‌های دفن باید ضوابط و راهنماهای لازم را تدوین نمایند تا شهرها و صنایع بتوانند طبق ضوابط تعیین‌شده محل‌های دفن و دفن پسماند را تعیین کنند.

عنوان طرح متن ماده

<p>محل‌های دفن پسماندها براساس ضوابط زیست محیطی توسط وزارت کشور با هماهنگی سازمان و وزارت جهاد کشاورزی تعیین خواهد شد.</p>	<p>قانون مدیریت پسماندها (ماده ۱۲)</p>
<p>تبصره ۱- شورای عالی شهرسازی و معماری موظف است در طرح‌های ناحیه‌ای جامع، مناطق مناسبی را برای دفع پسماندها در نظر بگیرد.</p> <p>تبصره ۲- وزارت کشور موظف است اعتبارات، تسهیلات و امکانات لازم را جهت ایجاد و بهره‌برداری از محل‌های دفع پسماندها راسا یا توسط بخش خصوصی فراهم نماید.</p>	
<p>محل استقرار اماکن و تاسیسات مدیریت پسماندها بر اساس «ضوابط و معیارهای استقرار واحدها و فعالیت‌های صنعتی و تولیدی و خدماتی» مصوب ۱۳۹۰/۳/۸ هیئت دولت، توسط کارگروهی متشکل از سازمان، وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی، وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت جهاد کشاورزی تعیین و به تصویب شورای عالی حفاظت محیط زیست خواهد شد.</p> <p>تبصره ۱- شورای عالی شهرسازی و معماری موظف است در طرح‌های ناحیه‌ای جامع، مناطق مناسبی را با کاربری مدیریت پسماندها در نظر بگیرد.</p>	<p>طرح پیشنهادی شورای عالی استانها</p>
<p>تبصره ۲- وزارت کشور موظف است اعتبارات، تسهیلات و امکانات لازم را جهت ایجاد و بهره‌برداری از اماکن و تاسیسات مدیریت پسماندها را فراهم نماید.</p>	
<p>سازمان موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرائی ذیربط ضوابط و معیارهای مکانیابی، طراحی، اجرا و بهره‌برداری محل‌های پردازش و دفع و بهسازی محل‌های دفن انواع پسماندها را براساس ضوابط زیست‌محیطی ظرف مدت شش ماه تدوین کرده و در شورای عالی محیط زیست به تصویب برساند.</p> <p>تبصره ۱- شورای عالی شهرسازی و معماری موظف است در طرح‌های ناحیه‌ای جامع، مناطق مناسبی را برای دفع پسماندها در نظر بگیرد.</p>	<p>طرح پیشنهادی فراکسیون محیط‌زیست</p>

تبصره ۲- وزارتخانه‌های کشور، صنعت، معدن و تجارت، نیرو، نفت، کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند اعتبارات، تسهیلات و امکانات لازم را جهت استقرار تأسیسات مدیریت پسماندهای مرتبط را رأساً یا توسط بخش خصوصی فراهم نمایند.

تبصره ۳- سازمان برنامه و بودجه، می‌بایست جهت ایجاد زیرساخت‌های مدیریت پسماندها، ردیف بودجه در برنامه بودجه سالانه کشور در نظر بگیرد.

تبصره ۴- واحدهای تولیدی و خدماتی و تأسیسات حوزه مدیریت پسماندها از شعاع استقرار صنایع از کلانشهرها مستثنی خواهند بود.

تبصره ۵- شورای عالی شهرسازی و معماری، وزارت راه و شهرسازی، سازمان نظام مهندسی و شهرداری‌ها در طراحی ساختمان‌های مسکونی، مجتمع‌های مسکونی، تجاری و فضاهای عمومی، مکانی جهت ذخیره سازی پسماندها و احداث تأسیسات مورد نیاز جهت تفکیک و کاهش حجم پسماندها پیش بینی کنند.

کسب و کارهای خرید، تفکیک، جمع‌آوری، پردازش، بازیافت، تصفیه و دفع، از شعاع استقرار صنایع از کلانشهرها مستثنی خواهد بود و معیارها، ضوابط و نحوه مکانیابی جهت محل استقرار این واحدها، توسط کارگروه تعیین و به تصویب دولت می‌رسد.

تبصره ۱- دولت موظف است اعتبارات، تسهیلات و امکانات لازم را جهت ایجاد و بهره‌برداری از اماکن و تأسیسات مدیریت پسماندها را فراهم نماید.

تبصره ۲- وزارت کشور موظف است با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، تامین اعتبار برای پروژه‌های مدیریت پسماند را علاوه بر منابع نقدی، در چارچوب تهاتر، اوراق بهادار و سایر ابزارهای مالی رایج کشور طراحی و جهت انجام پروژه‌های مذکور با مشارکت بخش خصوصی، اعتبارات، تسهیلات و امکانات لازم را فراهم نماید.

تبصره ۳- شورای عالی شهرسازی و معماری موظف است در طرح‌های ناحیه‌ای جامع، مناطق مناسبی را برای دفع پسماندها در نظر بگیرد.

تبصره ۴- شورای عالی شهرسازی و معماری وزارت راه شهرسازی، سازمان نظام مهندسی و شهرداریها در طراحی مجتمع‌های مسکونی، تجاری و فضاهای عمومی مکان نگهداری و ذخیره‌سازی پسماند را با امکان تفکیک زباله پیش‌بینی کنند و صدور پایان کار ساختمان مستلزم احداث صحیح محل نگهداری و ذخیره سازی پسماند در ساختمان و مجتمع‌های مسکونی و تجاری باشد.

مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس

متن مرکز پژوهش‌ها با اعمال اصلاحات پیشنهادی اتاق، جامعیت و کفایت لازم را دارد:

کسب و کارهای خرید، تفکیک، جمع‌آوری، پردازش، بازیافت، تصفیه و دفع و پاکسازی، از شعاع استقرار صنایع از کلانشهرها مستثنی خواهد بود و معیارها، ضوابط و نحوه مکانیابی جهت محل استقرار این واحدها، توسط کارگروه تعیین و به تصویب دولت می‌رسد.

پیشنهاد اتاق ایران

تبصره ۱- در صورت احصاء نیاز به ایجاد تأسیسات جدید و تصویب آن در کارگروه، دولت موظف است اعتبارات، تسهیلات و امکانات لازم را جهت ایجاد و بهره‌برداری از اماکن و تأسیسات مدیریت پسماندها با رعایت احکام قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی فراهم نماید.

تبصره ۲- وزارت کشور موظف است با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، تامین اعتبار برای پروژه‌های احداث تأسیسات مدیریت پسماند را علاوه بر منابع نقدی، در چارچوب تهراتر، اوراق بهادار و سایر ابزارهای مالی رایج کشور طراحی و جهت انجام پروژه‌های مذکور با مشارکت بخش خصوصی، اعتبارات، تسهیلات و امکانات لازم را فراهم نماید.

تبصره ۳- شورای عالی شهرسازی و معماری موظف است در طرح‌های ناحیه‌ای جامع، مناطق مناسبی را برای دفع پسماندها در نظر بگیرد.

تبصره ۴- شورای عالی شهرسازی و معماری وزارت راه شهرسازی، سازمان نظام مهندسی و شهرداریها در طراحی مجتمع‌های مسکونی، تجاری و فضاهای عمومی مکان نگهداری و ذخیره‌سازی پسماند را با امکان تفکیک زباله پیش‌بینی کنند و صدور پایان کار ساختمان مستلزم احداث صحیح محل نگهداری و ذخیره سازی پسماند در ساختمان و مجتمع های مسکونی و تجاری باشد.

ماده ۱۴

با توجه به اینکه بسیاری از پسماندهای عادی که صرفاً به دلیل اختلاط با پسماندهای پزشکی آلوده گردیده‌اند، قابلیت تبدیل مجدد به پسماند عادی را دارند، قید این امر در قانون می‌تواند باعث صرفه‌جویی در هزینه‌های مدیریت پسماند و شفافیت موضوع گردد.

از طرف دیگر نیز، با توجه به طرف پیشنهادی فراکسیون، مرجع تشخیص عادی بودن یا خطرناک بودن پسماندها، حد تبدیل آنهاست. فلذا صرف مخلوط کردن پسماندهای عادی و خطرناک با یکدیگر، باعث خطرناک شدن مخلوط نمی‌شود.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۱۳)	مخلوط کردن پسماندهای پزشکی با سایر پسماندها و تخلیه و پخش آنها در محیط و یا فروش، استفاده و بازیافت این نوع پسماندها ممنوع است.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	مخلوط کردن پسماندهای پزشکی با سایر پسماندها و تخلیه و پخش آنها در محیط و یا فروش، استفاده و بازیافت این نوع پسماندها ممنوع است.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست	سازمان موظف است ضوابط تشخیص پسماندهای خطرناک، امحاء، دفع نهایی و مراقبت‌های پس از دفع و بی‌خطرسازی (تبدیل پسماند خطرناک به پسماند عادی) را طی شش ماه بازنگری و تدوین نموده و سپس با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (در مورد پسماندهای پزشکی)، صنعت، معدن و تجارت، نیرو و نفت (در مورد پسماندهای صنعتی و معدنی) و جهاد کشاورزی (در مورد پسماندهای کشاورزی) و کشور (جزء خطرناک خانگی) نسبت به طبقه‌بندی، شناسایی و فهرست‌بندی پسماندهای خطرناک مربوطه ظرف یک سال اقدام نموده و در شورای عالی حفاظت محیط زیست به تصویب برساند.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست	تبصره ۱- سازمان موظف است نسبت به بروزرسانی ضوابط و فهرست‌های تهیه شده به طور دوسالانه اقدام نماید.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست	تبصره ۲- مخلوط کردن انواع پسماندهای خطرناک با پسماندهای عادی ممنوع بوده، در صورت مخلوط شدن، پسماندهای عادی در دسته پسماندهای خطرناک طبقه‌بندی می‌شود.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست	تبصره ۳- عامل اختلاط پسماندهای خطرناک و پسماندهای عادی مرتکب جرم شده و مشمول جرایم ماده ۱۶ قانون می‌شود.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست	تبصره ۴- فروش، استفاده مجدد و یا بازیافت پسماندهای خطرناک ممنوع است.

مخلوط کردن پسماندهای خطرناک پزشکی با سایر پسماندها و تخلیه و پخش آنها در محیط و یا فروش، استفاده و بازیافت این نوع پسماندها ممنوع است.

تبصره - تبدیل پسماندهای پزشکی که ماهیت خطرناک ندارند ولی به علت آغشته شدن به مواد دیگر، خطرناک محسوب می شوند، به پسماند عادی، با رعایت ضوابط فنی موضوع ماده ۳ مجاز می باشد.

**مطالعات مرکز
پژوهش‌های
مجلس**

متن مرکز پژوهش‌ها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

**پیشنهاد اتاق
ایران**

این ماده با توجه به مشکلات عدیده در انتقال پسماندها میان مناطق آزاد و سرزمین اصلی و همچنین انتقال و ترانزیت پسماندها، نیاز به اصلاح اساسی دارد.

عنوان طرح متن ماده

<p>نقل و انتقال برون مرزی پسماندهای ویژه تابع مقررات کنوانسیون بازل و با نظارت مرجع ملی کنوانسیون خواهد بود. نقل و انتقال درون مرزی پسماندهای ویژه تابع آیین نامه اجرایی مصوب هیئت وزیران خواهد بود.</p>	<p>قانون مدیریت پسماندها (ماده ۱۴)</p>
<p>نقل و انتقال برون مرزی پسماندهای ویژه تابع مقررات کنوانسیون بازل و با نظارت مرجع ملی کنوانسیون خواهد بود. نقل و انتقال پسماندهای عادی و ویژه در داخل مرزها و مابین استان های جمهوری اسلامی ایران نیز تابع آیین نامه اجرائی است که بنا به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.</p>	<p>طرح پیشنهادی شورای عالی استانها</p>
<p>نقل و انتقال برون مرزی پسماندهای خطرناک تابع مقررات کنوانسیون بازل و با نظارت مرجع ملی کنوانسیون خواهد بود. نقل و انتقال درون مرزی پسماندهای ویژه تابع آیین نامه اجرایی مصوب هیئت وزیران خواهد بود.</p>	<p>طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست</p>
<p>نقل و انتقال برون مرزی پسماندهای خطرناک تابع مقررات کنوانسیون بازل و با نظارت مرجع ملی کنوانسیون خواهد بود. نقل و انتقال پسماندهای خطرناک در داخل مرزها و مابین استان های جمهوری اسلامی ایران نیز تابع مقررات فنی مربوطه است.</p>	<p>مطالعات مرکز پژوهش های مجلس</p>
<p>متن مرکز پژوهش ها با اعمال اصلاحات پیشنهادی اتاق، جامعیت و کفایت لازم را دارد:</p>	
<p>نقل و انتقال برون مرزی پسماندهای خطرناک تابع مقررات کنوانسیون بازل و با نظارت مرجع ملی کنوانسیون خواهد بود. نقل و انتقال پسماندهای خطرناک در داخل مرزها و مابین استان های جمهوری اسلامی ایران نیز تابع آیین نامه اجرایی مربوطه است.</p>	<p>پیشنهاد اتاق ایران</p>
<p>تبصره ۱ - نقل و انتقال پسماندها میان مناطق آزاد و سرزمین اصلی، تابع قوانین مرتبط با نقل و انتقال پسماندها میان استان ها خواهد بود.</p>	
<p>تبصره ۲ - آیین نامه اجرایی واردات، صادرات و ترانزیت پسماندها به مدت سه ماه پس از تصویب به پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری دستگاه های اجرایی به تصویب هیئت وزیران می رسد.</p>	

با توجه به اینکه این ماده بیشتر معطوف به پسماندهای خطرناک است، چه در قانون و چه در طرح شورای عالی استان‌ها تنها بر آن رویکردی سلبی دیده شده که عملاً عدم آشنایی تدوین‌کنندگان قانون و طرح پیشنهادی با بحث مدیریت پسماندهای خطرناک توسط تولیدکننده و واگذاری آن به شرکت‌های صاحب صلاحیت جهت انجام این امر را محتمل می‌سازد.

عنوان طرح متن ماده

قانون مدیریت پسماندها (ماده ۱۵)	تولیدکنندگان آن دسته از پسماندهایی که دارای یکی از ویژگی‌های پسماندهای ویژه نیز می‌باشند، موظفند با بهینه‌سازی فرآیند و بازیابی، پسماندهای خود را به حداقل برسانند و در مواردی که حدود مجاز در آیین‌نامه اجرایی این قانون پیش‌بینی شده است، در حد مجاز، نگهدارند.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	تولیدکنندگان آن دسته از پسماندهایی که دارای یکی از ویژگی‌های پسماندهای ویژه می‌باشند، موظفند با بهینه‌سازی فرآیند تولید محصول و اجرای روش‌های بازیابی مواد، پسماندهای خود را به حد مجازی که برای آنها در آیین‌نامه اجرائی این قانون پیش‌بینی شده، رسانیده و میزان آن را حفظ نمایند.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست	-
مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس	-
پیشنهاد اتاق ایران	اصلاح و انتقال به ماده ۱۸ الحاقی.

در طرح پیشنهادی فراکسیون محیط‌زیست سخت‌گیری عجیبی نسبت به هر گونه تخلف رخ داده‌است که این سخت‌گیری الزاما منجر به بهبود وضع موجود نخواهد گردید. همچنین در این ماده عملا عدم تناسب مجازات با جرم (لغو مجوز کار) در متن ماده و تعریف ضابطین قضایی متعدد (ماموران راهور، ماموران سازمان حفاظت محیط زیست، جنگلبانان، ماموران شهرداری، ماموران نیروی انتظامی و بهداشت محیط) و بعضا بدون تخصص (ماموران دستگاه‌های اجرایی مدیریت‌های پسماندها)؛ بدون ایجاد حق اعتراض یا مرجع رسیدگی به اعتراض اشخاص یا تعریف ادله‌ی مستند برای اثبات جرم در تبصره ۱ مشاهده می‌گردد.

علاوه بر این نیز با تعریفی عجیب از عبارت «شبکه‌های غیر رسمی» به معنی «مدیریت‌های اجرایی یا پیمانکارانی که با آنها قرارداد رسمی دارند» در تبصره ۴ عملا یک انحصار قانونی تام و تمام برای مدیریت‌های اجرایی تعریف نموده‌است.

در تبصره‌های ۶ و ۷ نیز بدون توجه به جرائم موجود در قوانین حفاظت از خاک و حفاظت از تالاب‌ها، مجددا جرائمی برای اشخاص در نظر گرفته‌شده و با منطقی عجیب صنایع را در فهرست صنایع آلاینده قرار داده‌است. حال توجه به این نکته ضروری است که آلودگی حاصل از پسماند، یا آب را آلوده می‌کند، یا خاک و یا هوا. بنابراین اصولا آلودگی مستقلا به نام آلودگی پسماند وجود ندارد و محیط پذیرنده هست که نوع آلاینده‌ی را تعیین می‌نماید.

از طرف دیگر در این ماده به ممنوعیت ذخیره‌سازی، جمع‌آوری و ... پسماندها بر طبق ضوابط و مقررات این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن اشاره شده و جزای نقدی برای آن پیش‌بینی شده است. این در حالی است که در حال حاضر نه تنها در ایران، بلکه در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، بخش غیررسمی که از آنها به عنوان زباله گرد (Scavenger) در ادبیات مدیریت پسماندها یاد می‌شود و در شرایط فعلی بخشی از بار اشتغال فرودست‌ترین اقشار جامعه را به دوش می‌کشد، بحثی مطرح نشده است، به نظر می‌رسد ساماندهی، توانمندسازی این قشر از جامعه نیز باید در این قانون توجه قرار گیرد و صرفاً با تکیه بر قوانین کنترل - فرمان (Command and control) نمی‌توان مدیریت پسماندهای کشور را حل و فصل کرد.

عنوان طرح متن ماده

نگهداری، مخلوط کردن، جمع‌آوری، حمل و نقل، خرید و فروش، دفع، صدور تخلیه پسماندها در محیط بر طبق مقررات این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن خواهد بود. در غیر این صورت اشخاص متخلف به حکم مراجع قضایی به جزای نقدی در بار اول پسماندهای عادی از پانصد هزار (۵۰۰۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال و برای سایر پسماندها از دو میلیون (۲۰۰۰۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال و در صورت تکرار، هر بار دو برابر مجازات قبلی در این ماه محکوم می‌شوند.	قانون مدیریت پسماندها
متخلفین از حکم ماده (۱۳) به جزای نقدی از دو میلیون (۲۰۰۰۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال و در صورت تکرار به دو برابر حداکثر مجازات و در صورت تکرار مجدد هر بار به دو برابر مجازات بار قبل محکوم می‌شوند.	(ماده ۱۶)
ذخیره‌سازی، جمع‌آوری، انتقال، خرید و فروش، تفکیک، پردازش، دفع، امحاء صدور تخلیه پسماندها در محیط بر طبق ضوابط و مقررات این قانون و آیین‌نامه اجرائی آن خواهد بود. در صورت تخلف و عدم اجرای قانون، متخلف (اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی) به حکم مراجع قضایی: الف) برای بار اول در خصوص پسماندهای عادی به جزای نقدی از ده میلیون (۱۰۰۰۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰) ریال و برای پسماندهای ویژه برای بار اول از بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال تا پانصد میلیون (۵۰۰۰۰۰۰۰) ریال	طرح پیشنهادی شورای عالی استانها

ریال محکوم می‌شوند. ب) در صورت تکرار تخلف، برای اشخاص حقیقی به مجازات درجه هفت (حبس از نود و یک روز تا شش ماه) و برای اشخاص حقوقی علاوه بر مجازات مقرر، به مدت سه‌ماهه پروانه کسب لغو می‌گردد.

ذخیره‌سازی، جمع‌آوری، انتقال، خرید و فروش، تفکیک، پردازش، دفع، امحا و صدور مجوز یا تخلیه پسماندها در محیط، طبق ضوابط و مقررات این قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی آن خواهد بود. در صورت تخلف و عدم اجرای قانون، متخلف (اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی) مجرم بوده و به حکم مراجع قضایی: الف) برای بار اول در خصوص پسماندهای عادی به جزای نقدی از پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و برای پسماندهای خطرناک برای بار اول از دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم می‌شوند. در صورت تکرار به دو برابر حداکثر مجازات و در صورت تکرار مجدد هر بار به دو برابر مجازات بار قبل و علاوه بر آن برای اشخاص حقیقی به مجازات درجه ۷ (حبس از نود و یک روز تا ۶ ماه) و برای اشخاص حقوقی علاوه بر مجازات مقرر، به مدت ۳ ماه پروانه کسب یا مجوز کار لغو می‌گردد. جرایم نقدی ذکر شده، در ابتدای هر سال مطابق با نرخ تورم سال قبل افزایش می‌یابد.

تبصره ۱- ضابطین قضایی حوزه مدیریت پسماندها شامل ماموران راهور، ماموران سازمان حفاظت محیط زیست، جنگلبانان، ماموران شهرداری، ماموران نیروی انتظامی و بهداشت محیط و ماموران دستگاه‌های اجرایی مدیریت‌های پسماندها می‌باشند. مدیریت‌های اجرایی پسماندها موظفند بر اساس ضوابط قضایی نسبت به معرفی ضابطین قضایی در حوزه مدیریت پسماندها به مراجع قضایی اقدام و بر اساس شرح وظایف قانونی آنها، اقدامات لازم را انجام دهند.

تبصره ۲- قوه قضاییه می‌تواند به درخواست سازمان، شعب تخصصی دادسرا و دادگاه را به منظور رسیدگی به جرایم این قانون اختصاص دهد.

تبصره ۳- رها کردن پسماند در مناطق حفاظت شده چهارگانه محیط‌زیست، جنگل‌ها و اکوسیستم‌های طبیعی، رودخانه‌ها و تالاب‌ها و دریاها حداکثر مجازات تعیین شده را دارد.

تبصره ۴- انجام هر کدام از مراحل مدیریت پسماندها، توسط شبکه‌های غیر رسمی (بغیر از مدیریت‌های اجرایی یا پیمانکارانی که با آنها قرارداد رسمی دارند)، جرم محسوب شده و ممنوع می‌باشد و مجرم مشمول جرایم ماده ۱۶ قانون می‌شود.

تبصره ۵- خودروهای تخلیه‌کننده پسماند در اماکن غیرمجاز، علاوه بر مجازات‌های مذکور، به یک تا ده هفته توقیف محکوم خواهند شد. در صورتی که محل تخلیه، معابر عمومی، شهری و بین‌شهری باشد، به حداکثر میزان جریمه و توقیف محکوم می‌شوند.

تبصره ۶- در صورتی که هر یک از تولیدکنندگان پسماندهای خطرناک به وظیفه خود در قبال مدیریت پسماند در یک منطقه عمل نکرد شهرداری، دهیاری یا بخشرداری منطقه نسبت به مدیریت آن پسماند اقدام و هزینه‌های مربوطه را با ۳۰ درصد اضافه بعنوان جریمه از تولیدکننده اخذ نماید.

طرح
پیشنهادی
فراکسیون
محیط‌زیست
(ماده ۱۶)

تبصره ۷- اشخاص حقیقی و حقوقی تولیدکننده پسماندهای صنعتی مشمول این ماده، در ردیف صنایع آلاینده قرار خواهند گرفت.

ذخیره‌سازی، مخلوط کردن، تفکیک، جمع‌آوری، حمل و نقل، خرید و فروش، پردازش، بازیافت، تصفیه و دفع صدور و تخلیه پسماندها در محیط بر طبق احکام ذیل، مقررات فنی و آیین‌نامه‌های مربوطه خواهد بود. متخلفین (اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی) به حکم مراجع قضایی به جزای نقدی در بار اول برای پسماندهای عادی از یکصد میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال تا ده میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال و برای پسماندهای ویژه از پانصد میلیون (۵۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیارد (۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال و و همچنین برطرف کردن آلودگی ایجاد شده بر اساس مقررات فنی موضوع ماده ۳ و در صورت تکرار، هر بار به دو برابر مجازات قبلی در این ماده محکوم می‌شوند.

تبصره ۱- جرائم موضوع این قانون سالانه بر اساس نرخ تورم افزایش می‌یابد.

تبصره ۲- در صورت تکرار تخلف، متخلف به مجازات درجه ۷ (حبس از نود و یک روز تا شش ماه)

تبصره ۳- رها کردن زباله در مناطق حفاظت شده چهارگانه محیط زیست؛ جنگل‌های و اکوسیستمهای طبیعی، رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دریاها حداکثر مجازات را دارد.

تبصره ۴- زباله‌گردی یا جمع‌آوری پسماند از شوارع و حرائم عام در هر شکلی غیر از فعالیت اشخاص دارای مجوز و طرف قرارداد مدیریت اجرایی ممنوع است و ضابطین قضایی مکلف به توقیف افراد و پسماند تحت تصرف ایشان، تحویل افراد به مرجع قضایی و تحویل پسماند تحت تصرفشان به مدیریت اجرایی حوزه مربوطه می‌باشند. یک سوم عواید حاصل از فروش پسماند موضوع این بند توسط مدیریت اجرایی، متعلق به یگان انتظامی مربوطه خواهد بود.

تبصره ۵- قوه قضائیه می‌تواند به درخواست سازمان، شعب تخصصی دادسرا و دادگاه را به منظور رسیدگی به جرائم موضوع این قانون اختصاص دهد.

تبصره ۶- متخلفان علاوه بر جرایم فوق، موظف به جبران خسارت و برطرف کردن آلودگی ایجاد شده می‌باشند. ضوابط جبران خسارت و رفع آلودگی، توسط سازمان و با همکاری دستگاههای اجرائی ذیربط تهیه می‌شود و ظرف مدت شش ماه به تایید کارگروه می‌رسد.

متن مرکز پژوهش‌ها با اعمال اصلاحات پیشنهادی اتاق، جامعیت و کفایت لازم را دارد:

ذخیره‌سازی، مخلوط کردن، تفکیک، جمع‌آوری، حمل و نقل، خرید و فروش، پردازش، بازیافت، تصفیه و دفع صدور و تخلیه پسماندها در محیط بر طبق احکام ذیل، مقررات فنی و آیین‌نامه‌های مربوطه خواهد بود. متخلفین (اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی) به حکم مراجع قضایی به جزای نقدی در بار اول برای پسماندهای عادی از یکصد میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال تا ده میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال و برای پسماندهای ویژه از پانصد میلیون (۵۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیارد (۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال و و

مطالعات
مرکز
پژوهش‌های
مجلس

پیشنهاد
اتاق ایران

همچنین برطرف کردن آلودگی ایجاد شده بر اساس مقررات فنی موضوع ماده ۳ و در صورت تکرار، هر بار به دو برابر مجازات قبلی در این ماده محکوم می‌شوند.

تبصره ۱- جرائم موضوع این قانون سالانه بر اساس نرخ تورم افزایش می‌یابد.

تبصره ۲- در صورت تکرار تخلف، متخلف به مجازات درجه ۷ (حبس از نود و یک روز تا شش ماه)

تبصره ۳- رها کردن زباله در مناطق حفاظت شده چهارگانه محیط زیست؛ جنگل‌های و اکوسیستم‌های طبیعی، رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دریاها حداکثر مجازات را دارد.

تبصره ۴- زباله‌گردی یا جمع‌آوری پسماند از شوارع و حرائم عام در هر شکلی غیر از فعالیت اشخاص دارای مجوز و طرف قرارداد مدیریت اجرایی ممنوع است و ضابطین قضایی مکلف به توقیف افراد و پسماند تحت تصرف ایشان، تحویل افراد به مرجع قضایی و تحویل پسماند تحت تصرفشان به مدیریت اجرایی حوزه مربوطه می‌باشند. یک سوم عواید حاصل از فروش پسماند موضوع این بند توسط مدیریت اجرایی، متعلق به یگان انتظامی مربوطه خواهد بود.

تبصره ۵- قوه قضائیه می‌تواند به درخواست سازمان، شعب تخصصی دادسرا و دادگاه را به منظور رسیدگی به جرائم موضوع این قانون اختصاص دهد.

تبصره ۶- متخلفان علاوه بر جرایم فوق، موظف به جبران خسارت و برطرف کردن آلودگی ایجاد شده می‌باشند. ضوابط جبران خسارت و رفع آلودگی، توسط سازمان و با همکاری دستگاه‌های اجرائی ذیربط تهیه می‌شود و ظرف مدت شش ماه به تایید کارگروه می‌رسد.

تبصره ۷- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در حوزه‌های تفکیک، جمع‌آوری و حمل، ذخیره‌سازی، انتقال، پردازش، بازیافت، بازیابی و امحاء باید دارای مجوز مرتبط مندرج بر درگاه ملی مجوزهای کشور (موضوع ماده ۷ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی) باشند و مطابق مقررات فنی موضوع ماده ۴ فعالیت نمایند.

تبصره ۸- فروش ضایعات و پسماندها تنها به اشخاص دارای مجوزهای موضوع تبصره ۷ و در چارچوب شفاف و مورد تایید شورای رقابت که حقوق رقابت را تضمین نماید، مجاز است.

ماده ۱۸ (الحاقی)

در این ماده بازایافت پسماندهای خطرناک ممنوع گردیده که دلیل منطقی آن از اساس مشخص نیست.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها	-
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	مخلوط کردن انواع پسماندهای ویژه با پسماندهای عادی، جمع آوری و حمل غیر مجاز، تخلیه و پخش آنها در محیط، فروش، استفاده مجدد و یا بازایافت این نوع از پسماندها ممنوع و متخلف به جزای نقدی از بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال تا پانصد میلیون (۵۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال محکوم می‌شوند. تبصره- جرائم موضوع مواد (۱۸ و ۱۹) سالانه بر اساس نرخ تورم افزایش می‌یابد.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط‌زیست	رهاسازی و تخلیه غیر بهداشتی کلیه پسماندها ممنوع می باشد. در شرایطی که آلودگی به هر نحوی سلامت انسان و محیط‌زیست را به مخاطره اندازد، سازمان با همکاری دستگاه‌های اجرایی موظف است نسبت به اعلام هشدار سریع، پیگیری و الزام متخلفین و عاملین برای رفع خطر اقدام و در صورت عدم شناسایی متخلفین بلافاصله با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر دستگاه‌های اجرایی مبادرت به رفع آلودگی و پاکسازی محیط نمایند. تبصره- در صورت استنکاف متخلفین از توقف آلوده‌سازی محیط، مرجع قضایی خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و عاملین را علاوه بر پرداخت جریمه تعیین شده در ماده ۱۶، ملزم به رفع آلودگی و پاکسازی خواهد نمود.
مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس (ماده ۱۶)	تولیدکنندگان پسماندهای خطرناک موظفند، پسماندهای خود را به حدود تشخیص مجاز موضوع ماده ۳ رسانیده و میزان آن را حفظ نمایند. بی‌خطرسازی پسماندهای خطرناک از طریق مخلوط کردن آنها با پسماندهای غیرخطرناک و جمع آوری، خرید و فروش، استفاده مجدد و یا بازایافت پسماندهای خطرناک، توسط اشخاص فاقد مجوز یا خارج از مقررات فنی موضوع ماده ۳ و تخلیه و پخش آنها در محیط ممنوع بوده و متخلف به جزای نقدی از دویست میلیون (۲۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال تا پانصد میلیون (۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال محکوم می‌شوند.
پیشنهاد اتاق ایران	متن مرکز پژوهش‌ها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۱۷)	متخلفین از حکم ماده (۱۴) این قانون موظفند پسماندهای مشمول کنوانسیون بازل را به کشور مبدأ اعاده و یا در صورت امکان معدوم کردن در داخل تحت نظارت و طبق نظر سازمان (مرجع ملی کنوانسیون مذکور در ایران) با هزینه خود به نحو مناسب دفع نمایند. در غیر این صورت به مجازاتهای مقرر در ماده (۱۶) محکوم خواهند شد.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	متخلف از حکم ماده (۱۴) این قانون در صورت عدم اثبات قصور از سوی مراجع ذیربط موظفند پسماندهای مشمول کنوانسیون بازل را به کشور مبدأ اعاده و یا در صورت امکان در داخل تحت نظارت و طبق نظر سازمان (مرجع ملی کنوانسیون مذکور در ایران) با هزینه خود به نحو مناسب و مطابق با ضوابط و روشهای مربوطه دفع و معدوم نماید. در غیر این صورت علاوه بر پرداخت هزینههای تحمیلی ناشی از مدیریت غیر اصولی این گونه پسماندها طبق نظر سازمان مدیریت پسماند به مجازاتهای مقرر در ماده (۱۶) محکوم خواهند شد. تبصره- در صورت اثبات قصور از سوی مراجع ذیربط، دستگاه مربوطه مکلف به پرداخت جرایم، خسارات، دفع و معدوم سازی خواهد بود.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست (ماده ۱۷)	متخلف از حکم ماده (۱۴) این قانون در صورت عدم اثبات قصور از سوی مراجع ذیربط موظفند پسماندهای مشمول کنوانسیون بازل را به کشور مبدأ اعاده و یا در صورت امکان در داخل تحت نظارت و طبق نظر سازمان (مرجع ملی کنوانسیون مذکور در ایران) با هزینه خود به نحو مناسب و مطابق با ضوابط و روشهای مربوطه دفع نماید. در غیر این صورت علاوه بر پرداخت هزینههای تحمیلی ناشی از مدیریت غیر اصولی اینگونه پسماندها طبق نظر دستگاه دفع کننده به مجازاتهای مقرر در ماده (۱۶) محکوم خواهند شد. در صورت اثبات قصور از سوی مراجع ذیربط، متخلف مکلف به پرداخت جرایم، خسارات، دفع و معدوم سازی خواهد بود.
مطالعات مرکز پژوهشهای مجلس	متخلفین از حکم ماده (۱۱) این قانون در صورت اثبات قصور از سوی مراجع قضایی موظفند پسماندهای مشمول کنوانسیون بازل را به کشور مبدأ اعاده و یا در صورت امکان در داخل تحت نظارت و طبق نظر سازمان (مرجع ملی کنوانسیون مذکور در ایران) با هزینه خود به نحو مناسب و مطابق با ضوابط و روشهای مربوطه دفع و معدوم نمایند. در غیر این صورت علاوه بر پرداخت هزینههای تحمیلی ناشی از مدیریت غیر اصولی اینگونه پسماندها به مجازاتهای مقرر در ماده (۱۴) محکوم خواهند شد. در صورت اثبات قصور، متخلفین مکلف به پرداخت جرایم، خسارات، دفع و معدوم سازی خواهد بود.
پیشنهاد اتاق ایران	متن مرکز پژوهشها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۱۸)	در شرایطی که آلودگی، خطر فوری برای محیط و انسان دارد، با اخطار سازمان و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، متخلفین و عاملین آلودگی موظفند فوراً اقداماتی را که منجر به بروز آلودگی و تخریب محیط زیست می شود متوقف نموده و بلافاصله مبادرت به رفع آلودگی و پاکسازی محیط نمایند. در صورت استنکاف، مرجع قضایی خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و متخلفین و عاملین را علاوه بر پرداخت جریمه تعیین شده، ملزم به رفع آلودگی و پاکسازی خواهد نمود.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	در شرایطی که آلودگی به هر نحوی سلامت انسان و محیط زیست را به مخاطره اندازد، سازمان با همکاری دستگاه های اجرائی موظف است نسبت به اعلام هشدار سریع، پیگیری و الزام متخلفین و عاملین برای رفع خطر اقدام و در صورت عدم شناسایی متخلفین بلافاصله راساً مبادرت به رفع آلودگی و پاکسازی محیط نمایند. تبصره- در صورت استنکاف متخلفین از توقف آلوده سازی محیط، مرجع قضایی خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و عاملین را علاوه بر پرداخت جریمه تعیین شده، ملزم به رفع آلودگی و پاکسازی خواهد نمود.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست	-
مطالعات مرکز پژوهش های مجلس	در شرایطی که آلودگی، خطر فوری برای محیط و انسان دارد، با اخطار سازمان و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، متخلفین و عاملین آلودگی موظفند فوراً اقداماتی را که منجر به بروز آلودگی و تخریب محیط زیست می شود متوقف نموده و بلافاصله مبادرت به رفع آلودگی و پاکسازی محیط نمایند. در صورت استنکاف، مرجع قضایی خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و متخلفین و عاملین را علاوه بر پرداخت جریمه تعیین شده، ملزم به رفع آلودگی و پاکسازی خواهد نمود.
پیشنهاد اتاق ایران	متن مرکز پژوهش ها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۱۹)	در تمام جرایم ارتكابی مذکور، مرجع قضایی مرتكبین را علاوه بر پرداخت جریمه به نفع صندوق دولت، به پرداخت خسارت به اشخاص و یا جبران خسارت وارده، بنا به درخواست دستگاه مسئول محكوم خواهد نمود.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	در تمام جرایم ارتكابی مذکور، مرجع قضایی مرتكبین را علاوه بر پرداخت جریمه به نفع صندوق دولت، به پرداخت خسارت به اشخاص و یا جبران خسارت وارده، بنا به درخواست دستگاه مسئول محكوم خواهد نمود.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست (ماده ۱۹)	در تمام جرایم ارتكابی مذکور، مرجع قضایی مرتكبین را علاوه بر پرداخت جریمه به نفع صندوق ملی محیط زیست، به پرداخت خسارات با احتساب ارزش واقعی محیط زیست، به اشخاص و یا جبران خسارات وارده بنا به درخواست دستگاه مسئول محكوم خواهد نمود.
مطالعات مرکز پژوهش های مجلس	در تمام جرایم ارتكابی مذکور، مرجع قضایی مرتكبین را علاوه بر پرداخت جریمه به نفع صندوق دولت، به پرداخت خسارت به اشخاص و یا جبران خسارت وارده بنا به درخواست دستگاه مسئول محكوم خواهد نمود.
پیشنهاد اتاق ایران	متن مرکز پژوهش ها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

این حکم نیز مجدداً فقط رویکرد سلبی و جریمه‌ای نامرتب با ماهیت جرم دارد. بر همین اساس ضمن تأکید بر نیاز به ادله‌ی مشخص برای اثبات جرم، نیاز است جریمه‌ای متناسب با پاکسازی محیط نیز تعریف شود.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۲۰)	خودروهای تخلیه کننده پسماند در اماکن غیرمجاز، علاوه بر مجازات‌های مذکور، به یک تا ده هفته توقیف محکوم خواهند شد. تبصره- در صورتی که محل تخلیه، معابرعمومی، شهری و بین شهری باشد، به حداکثر میزان توقیف محکوم می شوند.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	خودروهای تخلیه کننده پسماند در اماکن غیرمجاز، علاوه بر مجازات‌های مذکور، به یک تا ده هفته توقیف محکوم خواهند شد. تبصره- در صورتی که محل تخلیه، معابرعمومی، شهری و بین شهری باشد، به حداکثر میزان توقیف محکوم می شوند.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست (ماده ۲۱)	سازمان موظف است با همکاری سازمان برنامه و بودجه فهرست بهای خدمات مدیریت پسماندهای خطرناک در منابع مختلف را تعیین کند.
مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس	خودروهای تخلیه کننده پسماند در اماکن غیرمجاز، در صورت تایید تصاویر و مدارک توسط مرجع قضایی، علاوه بر مجازات‌های مذکور در ماده ۱۶، به یک تا ده هفته توقیف و دریافت ۵ نمره منفی محکوم خواهند شد. تبصره ۱- در صورتی که محل تخلیه، معابر عمومی، شهری و بین شهری باشد، به حداکثر میزان توقیف محکوم می شوند.
پیشنهاد اتاق ایران	متن مرکز پژوهش‌ها با اعمال اصلاحات پیشنهادی اتاق، جامعیت و کفایت لازم را دارد: راکبین خودروهای تخلیه کننده پسماند در اماکن غیرمجاز، در صورت تایید تصاویر و مدارک توسط مرجع قضایی، علاوه بر مجازات‌های مذکور در ماده ۱۶، به یک تا ده هفته توقیف و دریافت ۵ نمره منفی یا از ۳ تا ۱۵ روز کار به عنوان پاکبان در شهر محل سکونت راکب به تشخیص قاضی محکوم خواهند شد. تبصره ۱- در صورتی که محل تخلیه، معابر عمومی، شهری و بین شهری باشد، به حداکثر میزان توقیف محکوم می شوند.

در کلیه‌ی متن‌های پیشنهادی این ماده، هیچ بندی در خصوص گزارش‌دهی از هزینه‌کرد درآمد حاصل نیامده و عملاً عدم شفافیت در این ماده مشاهده می‌گردد.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۲۱)	درآمد حاصل از جرایم این قانون به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز و همه ساله معادل وجوه واریزی از محل اعتبارات ردیف خاصی که در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود، در اختیار دستگاه‌هایی که در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهند شد، قرار خواهد گرفت تا صرف آموزش، فرهنگ‌سازی، اطلاع‌رسانی و رفع آلودگی ناشی از پسماندها، حفاظت از محیط زیست و تأمین امکانات لازم در جهت اجرای این قانون گردد.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	درآمد حاصل از جرایم این قانون به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز و همه ساله معادل وجوه واریزی از محل اعتبارات ردیف خاصی که در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود، در اختیار دستگاه‌هایی که در آیین نامه اجرایی این قانون تعیین خواهند شد، قرار خواهد گرفت تا صرف آموزش، فرهنگ سازی، اطلاع رسانی و رفع آلودگی ناشی از پسماندها، حفاظت از محیط زیست و تأمین امکانات لازم در جهت اجرای این قانون گردد. تبصره- سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری دستگاه‌های ذیربط موظف است حداکثر ظرف مدت ؟ ماه (نسبت به تدوین و تصویب آیین‌نامه نحوه تخصیص و هزینه‌کرد درآمدهای حاصله از جرایم موضوع مواد (۱۶) و (۱۷) اقدام نماید.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط‌زیست (ماده ۲۰)	درآمد از جرایم این قانون به حساب صندوق ملی محیط زیست واریز تا در اختیار دستگاه‌هایی که در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهند شد، قرار خواهد گرفت تا صرف آموزش، فرهنگ‌سازی، اطلاع‌رسانی و رفع آلودگی ناشی از پسماندها، حفاظت از محیط زیست و تأمین امکانات لازم در جهت اجرای این قانون گردد.
مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس	درآمد حاصل از جرایم این قانون به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز و همه ساله معادل وجوه واریزی از محل اعتبارات ردیف خاصی که در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود، در اختیار دستگاه‌های موضوع ماده ۵ قرار می‌گیرد تا صرف آموزش، فرهنگ‌سازی، اطلاع‌رسانی و رفع آلودگی ناشی از پسماندها، حفاظت از محیط زیست و تأمین امکانات لازم در جهت اجرای این قانون گردد. تبصره- سازمان موظف است از تشکل‌های مردم نهاد در راستای فعالیت‌های مدیریت پسماند حمایت مادی و معنوی نماید.
پیشنهاد اتاق ایران	متن مرکز پژوهش‌ها با اعمال اصلاحات پیشنهادی اتاق، جامعیت و کفایت لازم را دارد: درآمد حاصل از جرایم این قانون به حساب صندوق ملی محیط زیست واریز تا در اختیار دستگاه‌های موضوع ماده ۵ جهت آموزش، فرهنگ‌سازی، اطلاع‌رسانی و رفع آلودگی ناشی از پسماندها، حفاظت از محیط زیست و تأمین امکانات لازم در جهت اجرای این قانون قرار گیرد.

تبصره ۱- سازمان موظف است از تشکل های مردم نهاد در راستای فعالیت های مدیریت پسماند حمایت مادی و معنوی نماید.

تبصره ۲- سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری دستگاه های ذیربط موظف است حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تصویب این قانون نسبت به تدوین و تصویب آیین نامه نحوه تخصیص و هزینه کرد درآمدهای حاصله از جرایم موضوع مواد ۱۶ و ۱۷ اقدام نماید.

تبصره ۳- صندوق ملی محیط زیست موظف است گزارش سالیانه خود از نحوه هزینه کرد منابع موضوع این ماده را به کارگروه اعلام و به صورت عمومی منتشر نماید.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۲۲)	آیین نامه اجرایی این قانون توسط سازمان با همکاری وزارت کشور و سایر دستگاه‌های اجرایی ذیربط حداکثر ظرف مدت شش ماه تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	آیین نامه اجرائی این قانون توسط سازمان با همکاری سایر دستگاه‌های اجرائی ذیربط حداکثر ظرف مدت شش ماه بازنگری و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست (ماده ۲۲)	بازنگری در آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط سازمان با همکاری وزارت کشور و سایر دستگاه‌های اجرایی ذیربط حداکثر ظرف مدت شش ماه تدوین و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.
مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس	آئین‌نامه اجرایی این قانون توسط کارگروه حداکثر ظرف مدت شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.
پیشنهاد اتاق ایران	متن مرکز پژوهش‌ها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

در این ماده نیز موضوع پایش عملکرد دستگاه‌ها مغفول مانده است.

عنوان طرح	متن ماده
قانون مدیریت پسماندها (ماده ۲۳)	نظارت و مسئولیت حسن اجرای این قانون بر عهده سازمان می‌باشد. قانون فوق مشتمل بر بیست و سه ماده و نه تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیستم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۳/۳/۹ به تایید شورای نگهبان رسیده است.
طرح پیشنهادی شورای عالی استانها	نظارت و مسوولیت بر حسن اجرای این قانون به عهده سازمان می‌باشد.
طرح پیشنهادی فراکسیون محیط زیست (ماده ۲۳)	نظارت و مسئولیت حسن اجرای این قانون بر عهده سازمان می‌باشد. در این راستا سازمان موظف است ظرف مدت ۳ ماه آئین‌نامه اجرایی سامانه مدیریت یکپارچه پسماندها را تدوین و به تصویب هیأت وزیران رسانده و سامانه مدیریت یکپارچه مدیریت پسماندها را راه‌اندازی نماید. سایر دستگاه‌های اجرایی مرتبط و کلیه مدیریت‌های اجرایی موظفند گزارش اجرای تکالیف تعیین شده خود را براساس تقسیم کار ملی در برنامه ملی مدیریت پسماندها بصورت حداقل سالانه در سامانه ارائه نمایند. سازمان موظف است گزارش عملکرد کلیه دستگاه‌ها را بصورت سالانه به کارگروه و مجلس شورای اسلامی ارائه دهد. عدم اجرای تکالیف تعیین شده در این قانون توسط دستگاه‌های مختلف بر اساس گزارش سازمان جرم محسوب شده و مطابق با برخورد می‌گردد.
مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس	نظارت و مسوولیت حسن اجرای این قانون بر عهده سازمان می‌باشد و سازمان موظف است به صورت سالیانه گزارش پایش خود از میزان اجرای این قانون را به کارگروه ارائه و به صورت عمومی منتشر نماید.
پیشنهاد اتاق ایران	متن مرکز پژوهش‌ها جامعیت و کفایت لازم را دارد.

